

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КІРОВОГРАДСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

Затверджено кафедрою
“29” серпня 2016 р.
Завідувач кафедри

Кафедра музично-теоретичних
та інструментальних дисциплін

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

з курсу «**Основний музичний інструмент**»
(баян, акордеон, гітара, духові інструменти)
для студентів мистецького факультету
денної форми навчання

Робоча програма з курсу «Основний музичний інструмент»
складена на основі галузевого стандарту вищої освіти за спеціальностями
014 Середня освіта (Музичне мистецтво) Спеціалізація: художня
культура. Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр, спеціаліст
6.020204. Музичне мистецтво*. Спеціалізація: художня культура,
та програми навчального курсу «Основний музичний інструмент»,
розробленої заслуженим працівником культури України, доцентом
Бродським Г. Л., викладачем Сметаною С. А., Горбенко О.Б.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

розробили

доцент кафедри музично-теоретичних
та інструментальних дисциплін Бродський Г. Л.,
викладач Сметана С. А., Горбенко О.Б.

Кропивницький – 2016

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс: підготовка бакалаврів, спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 19,25</p> <p>Модулів за вимогами роботи: 10</p> <p>Змістовних модулів: 34</p> <p>Загальна кількість годин: 624</p> <p>Тижневих годин: 2</p>	<p>Шифр та назва спеціальності: 014. Середня освіта (Музичне мистецтво)</p> <p>Спеціалізація: художня культура.</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр, спеціаліст</p> <p>Шифр та назва спеціальності: 6.020204. Музичне мистецтво*</p> <p>Спеціалізація: художня культура.</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр</p>	<p>Обов'язковий</p> <p>Рік підготовки: перший-п'ятий</p> <p>Семестр: I-X</p> <p>Лекції: планом не передбачено</p> <p>Семінарські заняття: планом не передбачено</p> <p>Лабораторні заняття: планом не передбачено</p> <p>Аудиторні заняття: 286 години</p> <p>Самостійна робота: 338 години</p> <p>Види контролю: залік, екзамен</p>

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

Мета занять в класі основного музичного інструменту – виховати й підготувати кваліфікованого вчителя музики.

Завдання курсу – досягнення студентами такого рівня підготовки, який дозволить професійно використовувати баян (акордеон) на уроках музики в загальноосвітній школі та в позакласній діяльності.

Поставлена мета та завдання визначають вибір форм роботи в індивідуальному інструментальному класі: сольне виконання творів та ансамблеве музикування, ескізне засвоєння матеріалу, читка з аркуша,

засвоєння техніки перекладу для баяна творів, написаних для інших інструментів, спів під власний акомпанемент, виконання творів у поєднанні з елементами диригування. Однією з форм роботи є виступ студентів у концертах. Використання таких форм роботи сприяє розширенню світогляду студентів, розвитку їх творчих здібностей, професійної самостійності та формуванню естетичного смаку.

Якість і педагогічна ефективність музично-виконавської діяльності вчителя музики залежить насамперед від рівня його всебічної інструментальної підготовки у вищому навчальному закладі, яка включає: загально-музичний розвиток студента, його виконавські навички та методично-професійні уміння.

Загально-музичний розвиток майбутнього вчителя музики в класі основного музичного інструмента (баян, акордеон) має свою специфіку і виконує такі завдання:

- засвоєння та накопичення музичних творів вітчизняної й світової музичної культури різних епох і стилів;
- систематичний розвиток на уроці і в самостійній роботі навичок і умінь читання з аркуша й ескізного розучування музичних творів як засобу безперервного розвитку власних художніх потреб і професійної майстерності;
- систематичне поповнення свого художнього фонду при відвідуванні концертів, придбанні фонозаписів, методичної та нотної літератури.

Для **виконавського розвитку** баяніста (акордеоніста) слід:

- засвоїти всю систему виконавських умінь та навичок, необхідних для вираження художнього задуму твору у виконавському процесі;
- сформувати навички виконавського саморегулювання, пов'язаного з відбором і керуванням м'язовими напруженнями в процесі засвоєння музично-рухових завдань;
- виховати навички цілеспрямованої та почергової слухової уваги в ігровому процесі засобами активізації необхідних вольових зусиль;
- розвивати музично-виконавське мислення, пов'язане з усвідомленням засобів музичної виразності й методів їх виконавського втілення на баяні.

Для **методично-професійного становлення** баяністу (акордеоністу) необхідно вміти:

- виконувати музичні твори різних епох і стилів на високому художньому рівні з урахуванням різних акустичних умов і специфіки слухацької аудиторії;
- складати словесну інтерпретацію музичного твору засобами бесіди;
- акомпанувати хору, солістові або власному співу, пристосовуючись до різного діапазону виконавців, акустики та необхідного виконавського положення (стоячи, на ходу, з елементами диригування);
- перекладати, оброблювати і підбирати на слух супровід до шкільних пісень;
- самостійно (систематично й продуктивно) працювати за інструментом.

Важливе значення для професійного розвитку майбутніх вчителів музики в класі основного музичного інструменту має формування у них умінь словесної інтерпретації музики, до яких відносяться: музично-теоретичний і виконавський аналіз творів та бесіда. Всі ці три види словесного пояснення необхідно відрізнити між собою, тому що в методичному значенні вони впливають на різні сторони інструментальної підготовки студента. Словесне пояснення засобів музичної виразності та їх виконавського втілення сприяє розвитку музичного і музично-виконавського мислення баяніста (акордеоніста), пов'язаного з активізацією його емоційної й розумової сфери.

Випускник мистецького факультету педагогічного університету по закінченні навчання в класі основного музичного інструмента (баян, акордеон) повинен **вміти**:

- проводити уроки музики, використовуючи сучасні досягнення музичної педагогіки;
- самостійно розучувати музичний твір;
- володіти навичками акомпанементу солісту, хору, власному співу;
- грати в різного роду ансамблях та керувати ними;
- володіти навичками читання з аркуша;
- підбирати мелодію по слуху та гармонізувати її;
- транспонувати музичний твір у різні тональності; робити переклади для баяна оркестрової, хорової, органної, фортепіанної та іншої музики;
- орієнтуватися в науковій, навчальній та методичній літературі.

Всі ці вміння та навички необхідні вчителю музики для успішної роботи в загальноосвітній школі.

Форми контролю: двічі на семестр – модульний контроль;
I, IV, семестри – залік, III, VI, VII, X семестри – екзамен.

3. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА КУРСУ

Вступ. Професія вчителя музики загальноосвітньої школи включає багато видів діяльності, пов'язаних з грою на музичному інструменті (баян, акордеон та ін.). На уроці музики вчитель повинен вміти: ілюструвати окремі епізоди творів, що вивчаються (з метою їх пізнання та осмисленого сприйняття учнями); змінювати окремі засоби музичної виразності для активізації слухової уваги учнів, пожвавлення їх художньої фантазії; цілісно виконувати твір на високому художньому й доступному для дітей рівні, щоб вони могли сприймати музику в процесі її різноманітних художніх проявів; акомпанувати собі та учням під час показу й розучування

нової пісні; при опитуванні акомпанувати окремим учням, пристосовуючись до їхнього діапазону тощо.

Не менш різноманітною є діяльність вчителя музики загальноосвітньої школи, пов'язана з використанням музичного інструменту в позакласних формах роботи: музично-освітній, концертно-просвітницькій та гуртковій.

ТЕМИ І ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

РОЗВИТОК ТЕХНІЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Поняття техніки в загальному значенні як мистецтва гри на інструменті. Формування основних рушійно-технічних навичок. Вправи на розвиток техніки.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами першого класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛІФОНІЧНИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Значення поліфонії у формуванні музиканта-виконавця. Види поліфонічних творів. Підголоскова поліфонія.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами першого-другого класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІІ

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Поняття сонатної форми. Сонатини. Сонати Ф. Кулау, Д. Чимарози,

Д.Скарлатті (в перекладі для народних інструментів).

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами першого класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ КАНТИЛЕННИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Поняття кантилени. Штрих легато при виконанні кантиленних творів. Робота над фразуванням та звуковеденням.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами другого класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V

САМОСТІЙНЕ ВИЧЕННЯ П'ЄСИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Розбір музичного твору, визначення та робота над складними місцями. Робота над штрихами та динамікою, фразуванням.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами першого – другого класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VI

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛІФОНІЧНИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Складності в роботі над поліфонією. Інвенції Й. С. Баха. Методи роботи над

поліфонією: проспівування окремих голосів, гра з педагогом на одному чи двох інструментах. Імітаційна поліфонія.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами першого-другого класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VII

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Особливості класичної сонатної форми. Й. Гайдн та його сонатна творчість.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування акомпанементу до дитячих пісень з мультфільмів та кінофільмів (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами другого-третього класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VIII

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РІЗНОХАРАКТЕРНИХ П'ЄС

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Засоби музичної виразності. Види штрихів. Робота над фразуванням, звуковеденням, динамікою.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування акомпанементу до дитячих пісень з мультфільмів та кінофільмів (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами третього-четвертого класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IX

РОЗВИТОК ТЕХНІЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Розподіл видів техніки за фактурними ознаками: дрібна (пальцева) гра та велика акордово-октавна. Різні види гам.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування акомпанементу до дитячих пісень за шкільною програмою з музики (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами четвертого-п'ятого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ X

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛІФОНІЧНИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Методи роботи над поліфонією. Вміння чути та відтворювати кожний голос диференційовано та автономно як важливий елемент поліфонічної майстерності. Контрастна поліфонія.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування акомпанементу до дитячих пісень за шкільною програмою з музики (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами п'ятого-шостого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XI

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Особливості тематизму як принципу розвитку класичної сонатної форми. Характеристика сонат за образно-драматургічним типом: драматичні, імпровізаційно-ліричні, ігрові, театральні. Особливості педалізації.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування акомпанементу до сучасних естрадних пісень (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами сьомого-восьмого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XII

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ТВОРІВ КОМПОЗИТОРІВ-РОМАНТИКІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Романтизм в загальному значення як основа світосприймання. Особливості романтичного музичного мистецтва: новий зміст, нові жанри та форми, нові способи організації музичного матеріалу.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування акомпанементу до сучасних естрадних пісень (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами першого-другого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XIII

САМОСТІЙНЕ ВИВЧЕННЯ П'ЄСИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Розбір музичного твору, визначення та робота над складними місцями. Робота над штрихами та динамікою, фразуванням.

ТЕМА 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування акомпанементу до сучасних українських естрадних пісень (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами першого-другого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XIV

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛІФОНІЧНИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Робота над фактурою гомофонно-гармонійного складу: ведуча роль мелодії. Характеристика різних типів супроводу. Особливості виконання мелодії та акомпанементу.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування

мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами другого-третього класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XV

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

В. А. Моцарт та його сонатна творчість. Особливості звуковидобування. Особливий вид драматургії в мінорних сонатах. Особливості тематизму.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами другого-третього класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XVI

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РІЗНОХАРАКТЕРНИХ П'ЄС

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Особливості звуковидобування, пов'язані з конкретними художніми завданнями. Проблема інтонування мелодій в зв'язку з їхніми стильовими та національними особливостями, характером музики. Структурне поєднання інтонацій, мотивів, фраз. Фактурна багатоплановість. Динаміка та музична виразність.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами третього-четвертого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XVII

РОЗВИТОК І ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Арпеджіо: рівність та незалежність пальців, мобільні кистьові та ліктеві рухи.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів

(перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами третього-четвертого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XVIII

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛІФОНІЧНИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Увага до точності голосоведіння та грамотний вибір аплікатури. Інтенаційна виразність кожного голосу. Метод поєднання різних голосів як підготовка до виконання багатоголосної тканини.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами четвертого-п'ятого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XIX

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Складності інтерпретацій сонат В. Моцарта. Значення виконавської точності у відтворенні ритм. Інтенаційна виразність. Динаміка як вираз почуттів. Особливості трактування мелізмів.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами четвертого-п'ятого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XX

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ТВОРІВ

УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Ознайомлення з інструментальною творчістю українських композиторів.

Використання фольклору в інструментальних творах.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами п'ятого-шостого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXI

САМОСТІЙНЕ ВИВЧЕННЯ П'ЕСИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Розбір музичного твору, визначення та робота над складними місцями. Робота над штрихами та динамікою, фразуванням.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами п'ятого-шостого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXII

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛІФОНІЧНИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Особливості інтерпретацій бахівських клавірних творів. “Добре темперований клавір” – характеристика різних типів прелюдій та фуг.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами шостого-сьомого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXIII

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Л.Бетховен та його сонатна творчість. Особливості ранніх сонат. Фантазійність в сонатах середнього періоду. Унікальність композицій сонат

пізнього періоду.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами шостого-сьомого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXIV

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ТВОРІВ СУЧАСНИХ КОМПОЗИТОРІВ (XX-XXI ст.)

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Характеристика музичного імпресіонізму. Роль виражальних можливостей інструментального звучання: гра кольорів, образність фактури. Музичне мистецтво XX ст.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами сьомого-восьмого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXV

ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Підготовчі вправи на розтяг пальців. Октави. Акорди: гармонійне наповнення та компактність звучання. Способи та прийоми гри акордів.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами сьомого-восьмого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXVI

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛІФОНІЧНИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Фуга як вершина поліфонічної майстерності. Проведення теми на протязі всієї фуги. Протиставлення: смисловий зміст, співвідношення з темою. Інтермедії та їхнє значення.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Повторення шкільного репертуару.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ХХVII

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Жанр варіацій. Жанр рондо. Жанр концерту, особливості роботи та виконання.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Повторення шкільного репертуару.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ХХVIII

ОЗНАЙОМЛЕННЯ ТА ОПРАЦЮВАННЯ

ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ЗБІРОК ДИТЯЧОЇ МУЗИКИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Збірки творів для дітей композиторів-класиків та сучасних композиторів. Українські композитори та їхні збірки дитячої музики (В.Косенко, Ю.Щуровський, Л. Шукайло, Г. Сасько).

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Повторення шкільного репертуару.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXIX
УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
СТУДЕНТА

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Вдосконалення виконавської майстерності в процесі роботи над музичним твором. Аплікатура та її значення. Значення та різновиди педалі. Поняття ритму та метру. Темп як швидкість та характеристика руху. Оволодіння культурою інструментального виконання. Індивідуально-творча інтерпретація музичних творів. Аналіз та самоаналіз виконавської діяльності.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Повторення шкільного репертуару.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXX
УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
СТУДЕНТА

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Вдосконалення виконавської майстерності в процесі роботи над музичним твором. Агогічні відхилення. Поліритмія. Робота над розкриттям художнього образу та змісту музичних творів. Оволодіння культурою інструментального виконання. Індивідуально-творча інтерпретація музичних творів. Аналіз та самоаналіз виконавської діяльності.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Повторення шкільного репертуару.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXXI

ЗАКРІПЛЕННЯ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ВСІХ НАБУТИХ УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Подальше вдосконалення виконавських навичок. Подальше ускладнення навчальних завдань. Удосконалення виконавських навичок засобом вивчення більш складних музичних творів великої форми, п'єс, мініатюр, творів сучасних композиторів. Засвоєння складних прийомів виконавства (glissando, staccato, spiccato, pizzicato). Дотримання точності темпу, ритму, штрихів, динаміки, відповідно запропонованих автором. Самостійна робота студентів над твором.

Тема 2. Подальше вдосконалення професійних якостей студентів. Подальший розвиток музичних здібностей студентів (музичного слуху, чуття метро-ритму, музичного мислення, пам'яті, уваги, образної уяви) у процесі роботи над більш складними творами різних стилів і жанрів. Ескізна робота над творами засобом читання з аркуша (ознайомлення з творами, що можуть використовуватись у практичній педагогічній роботі).

Тема 3. Модульний контроль. Виконання перед комісією завдань, що виносяться на модульний контроль:

індивідуальне виконання студентами музичних творів, які вивчаються протягом семестру з дотриманням темпу, нюансів, штрихів, аплікатури, агогічних відхилень тощо;

аналіз виконання навчальних завдань.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXXII

ЗАКРІПЛЕННЯ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ВСІХ НАБУТИХ УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Подальше вдосконалення виконавських навичок. Подальше ускладнення навчальних завдань. Удосконалення виконавських навичок засобом вивчення більш складних музичних творів великої форми, п'єс, мініатюр, творів сучасних композиторів. Дотримання точності темпу, ритму, штрихів, динаміки, відповідно запропонованих автором. Самостійна робота студентів над твором.

Тема 2. Подальше вдосконалення професійних якостей студентів. Подальший розвиток музичних здібностей студентів (музичного слуху, чуття метро-ритму, музичного мислення, пам'яті, уваги, образної уяви) у процесі роботи над більш складними творами різних стилів і жанрів.

Ескізна робота над творами засобом читання з аркуша (ознайомлення з творами, що можуть використовуватись у практичній педагогічній роботі).

Тема 3. Модульний контроль. Виконання перед комісією завдань, що виносяться на модульний контроль:

- індивідуальне виконання студентами музичних творів, які вивчаються протягом семестру з дотриманням темпу, нюансів, штрихів, аплікатури, агогічних відхилень тощо;
- аналіз виконання навчальних завдань.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXXIII

ЗАКРІПЛЕННЯ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ВСІХ НАБУТИХ

УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Подальше вдосконалення виконавських навичок.

Подальше ускладнення навчальних завдань. Удосконалення виконавських навичок засобом вивчення більш складних музичних творів великої форми, п'єс, мініатюр, творів сучасних композиторів. Дотримання точності темпу, ритму, штрихів, динаміки, відповідно запропонованих автором. Самостійна робота студентів над твором.

Тема 2. Подальше вдосконалення професійних якостей студентів.

Подальший розвиток музичних здібностей студентів (музичного слуху, чуття метро-ритму, музичного мислення, пам'яті, уваги, образної уяви) у процесі роботи над більш складними творами різних стилів і жанрів. Ескізна робота над творами засобом читання з аркуша (ознайомлення з творами, що можуть використовуватись у практичній педагогічній роботі).

Тема 3. Модульний контроль. Виконання перед комісією завдань, що виносяться на модульний контроль:

- індивідуальне виконання студентами музичних творів, які вивчаються протягом семестру з дотриманням темпу, нюансів, штрихів, аплікатури, агогічних відхилень тощо;
- аналіз виконання навчальних завдань.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXXIV

ЗАКРІПЛЕННЯ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ВСІХ НАБУТИХ

УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Подальше вдосконалення виконавських навичок.

Подальше ускладнення навчальних завдань. Удосконалення виконавських навичок засобом вивчення більш складних музичних творів великої форми, п'єс, мініатюр, творів сучасних композиторів. Дотримання точності темпу, ритму, штрихів, динаміки, відповідно запропонованих автором. Самостійна робота студентів над твором.

Тема 2. Подальше вдосконалення професійних якостей студентів.

Подальший розвиток музичних здібностей студентів (музичного слуху,

чуття метро-ритму, музичного мислення, пам'яті, уваги, образної уяви) у процесі роботи над більш складними творами різних стилів і жанрів. Ескізна робота над творами засобом читання з аркуша (ознайомлення з творами, що можуть використовуватись у практичній педагогічній роботі).

Тема 3. Модульний контроль. Виконання перед комісією завдань, що виносяться на модульний контроль:

- індивідуальне виконання студентами музичних творів, які вивчаються протягом семестру з дотриманням темпу, нюансів, штрихів, аплікатури, агогічних відхилень тощо;
- аналіз виконання навчальних завдань.

**СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ КУРСУ
«ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»
ТА ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ
І КУРС І СЕМЕСТР**

№	Тема	Кількість годин, відведених на:		
		Аудиторні (індивідуальні) заняття	Самостійну роботу	Самостійну роботу по підготовці до модульного контролю
Змістовий модуль I. Розвиток технічних умінь і навичок				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	1	1
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	2	1	1
3	Робота над шкільним репертуаром.	0,5	1	-
4	Засвоєння основної музичної термінології.	-	0,5	-
5	Модульний контроль	-	-	3
Змістовий модуль II. Інтерпретація поліфонічних творів.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	1	1

2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	2	1	1
3	Робота над шкільним репертуаром.	0,5	1	1
4	Модульний контроль	-	-	3
Змістовий модуль III. Інтерпретація творів великої форми.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	1	1
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	2	1	1
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	0,5	-
4	Модульний контроль	-	-	2
Змістовий модуль IV. Інтерпретація кантиленних творів.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	8	1	1
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	1	1	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	1	1
4	Модульний контроль	-	-	4
Загальна кількість годин за I семестр.		36	12	12

I КУРС II СЕМЕСТР

№	Тема	Кількість годин, відведених на:		
		Аудиторні (індивідуальні) заняття	Самостійну роботу	Самостійну роботу по підготовці до модульного контролю
Змістовий модуль V. Самостійне вивчення п'єси.				

1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	1,5	1,5
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	2	1,5	1,5
3	Робота над шкільним репертуаром.	2	1,5	1,5
4	Модульний контроль	-	-	4,5
Змістовий модуль VI. Інтерпретація поліфонічних творів.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	1,5	1,5
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	1	1,5	1,5
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	1,5	1,5
4	Засвоєння основної музичної термінології.	-	1,5	1,5
5	Модульний контроль	-	-	6
Змістовий модуль VII. Інтерпретація творів великої форми.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	1,5	1,5
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	1	1,5	1,5
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	1,5	1,5
4	Засвоєння основної музичної термінології.	-	1,5	1,5
5	Модульний контроль	-	-	6
Змістовий модуль VIII. Інтерпретація різнохарактерних п'єс.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	1,5	1
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	1	1	1

3	Робота над шкільним репертуаром.	1	2	1,5
4	Модульний контроль	-	-	3,5
Загальна кількість годин за I курс.		70	33	32

II КУРС III СЕМЕСТР

№	Тема	Кількість годин, відведених на:		
		Аудиторні (індивідуальні) заняття	Самостійну роботу	Самостійну роботу по підготовці до модульного контролю
Змістовий модуль IX. Розвиток технічних умінь і навичок.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	2	2
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	2	2	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	2	1	1
4	Модульний контроль	-	-	5
Змістовий модуль X. Інтерпретація поліфонічних творів.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	2	2
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	2	2	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	1	1
4	Модульний контроль	-	-	5
Змістовий модуль XI. Інтерпретація творів великої форми.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	2	2

2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	2	2	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	1	1
4	Модульний контроль	-	-	5
Змістовий модуль XII. Інтерпретація інструментальних творів композиторів-романтиків.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	2	2
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	1	1	1
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	1,5	1,5
4	Модульний контроль	-	-	4,5
Загальна кількість годин за III семестр.		36	19,5	19,5

II КУРС IV СЕМЕСТР

№	Тема	Кількість годин, відведених на:		
		Аудиторні (індивідуальні) заняття	Самостійну роботу	Самостійну роботу по підготовці до модульного контролю
Змістовий модуль XIII. Самостійне вивчення п'єси.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	2	2
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	2	2	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	2	2
4	Модульний контроль	-	-	6

Змістовий модуль XIV. Інтерпретація поліфонічних творів.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	7	2	2
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	1	2	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	2	2
4	Модульний контроль	-	-	6
Змістовий модуль XV. Інтерпретація творів великої форми.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	2	2
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	1	2	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	1	1
4	Модульний контроль	-	-	5
Змістовий модуль XVI. Інтерпретація різнохарактерних п'єс.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	1	1
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	1	1	1
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	1,5	1,5
4	Модульний контроль	-	-	5
Загальна кількість годин за II курс.		70	40	40

III КУРС V СЕМЕСТР

№	Тема	Кількість годин, відведених на:		
		Аудит орні (індивіду)	Самості йну роботу	Самостій ну роботу по

		-альні) заняття		підготовці до модульного контролю
Змістовий модуль XVII. Розвиток та вдосконалення технічної майстерності.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	2	2
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	2	2	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	2	2	2
4	Модульний контроль	-	-	6
Змістовий модуль XVIII. Інтерпретація поліфонічних творів.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	2	2
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	1	2	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	2	2	2
4	Модульний контроль	-	-	6
Змістовий модуль XIX. Інтерпретація творів великої форми.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	5	2	2
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	1	2	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	2	2
4	Модульний контроль	-	-	6
Змістовий модуль XX. Інтерпретація інструментальних творів українських композиторів.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	2	2

2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	1	2	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	1,5	1,5
4	Модульний контроль	-	-	5,5
Загальна кількість годин за V семестр.		34	23,5	23,5

III КУРС VI СЕМЕСТР

№	Тема	Кількість годин, відведених на:		
		Аудиторні (індивідуальні) заняття	Самостійну роботу	Самостійну роботу по підготовці до модульного контролю
Змістовий модуль XXI. Самостійне вивчення п'єси.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	4	4
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	2	4	4
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	2	2
4	Модульний контроль	-	-	10
Змістовий модуль XXII. Інтерпретація поліфонічних творів.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	2	2
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	2	2	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	2	2
4	Модульний контроль			6
Змістовий модуль XXIII. Інтерпретація творів великої форми.				

1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	2	2
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	1	2	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	2	2
4	Модульний контроль	-	-	6
Змістовий модуль XXIV. Інтерпретація інструментальних творів сучасних композиторів (XX – XXI ст.).				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	2	2
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	1	2	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	1	2	6
4	Модульний контроль	-	-	6
Загальна кількість годин за III курс.		68	56	47

IV КУРС VII СЕМЕСТР

№	Тема	Кількість годин, відведених на:		
		Аудиторні (індивідуальні) заняття	Самостійну роботу	Самостійну роботу по підготовці до модульного контролю
Змістовий модуль XXV. Удосконалення технічної майстерності.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	4	1,5	1,5
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	2	1,5	1,5
3	Робота над шкільним	1	1,5	1,5

.	репертуаром.			
4	Модульний контроль	-	-	4,5
Змістовий модуль XXVI. Інтерпретація поліфонічних творів.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	4	1,5	1,5
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	1	1,5	1,5
3	Робота над шкільним репертуаром.	2	1,5	1,5
4	Модульний контроль	-	-	4,5
Змістовий модуль XXVII. Інтерпретація творів великої форми.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	1,5	1,5
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	2	1,5	1,5
3	Робота над шкільним репертуаром.	2	1,5	1,5
4	Модульний контроль	-	-	4,5
Змістовий модуль XXVIII. Ознайомлення та опрацювання інструментальних збірок дитячої музики.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	6	1,5	1,5
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	2	1,5	1,5
3	Робота над шкільним репертуаром.	2	1,5	1,5
4	Модульний контроль	-	-	4,5
Загальна кількість годин за VII семестр.		34	18	18

IV КУРС VIII СЕМЕСТР

№	Тема	Кількість годин, відведених на:		
		Аудиторні (індивідуальні) заняття	Самостійну роботу	Самостійну роботу по підготовці до модульного контролю
Змістовий модуль XXIX. Удосконалення виконавської майстерності студента.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	3	2	2
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	3	2	2
3	Робота над шкільним репертуаром.	3	1	1
4	Модульний контроль	-	-	5
Змістовий модуль XXX. Удосконалення виконавської майстерності студента.				
1	Робота над основною частиною індивідуального робочого плану.	3	2	2
2	Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану.	3	1	1
3	Робота над шкільним репертуаром.	3	1	1
4	Модульний контроль	-	-	4

V КУРС IX СЕМЕСТР

№	Тема	Кількість годин, відведених на:		
		Аудиторні (індивідуальні) заняття	Самостійну роботу	Самостійну роботу по підготовці до модульного контролю
Змістовий модуль I. Закріплення всіх набутих умінь і навичок.				

1	Закріплення виконавсько-технічних навичок.	2	2	2
2	Подальше вдосконалення професійних якостей студентів.	2	2	2
3	Модульний контроль	-	-	4
Змістовий модуль II. Закріплення і вдосконалення всіх набутих умінь і навичок.				
1	Подальше вдосконалення виконавських навичок.	2	2	2
2	Подальше вдосконалення професійних якостей студентів.	4	4	4
3	Модульний контроль	-	-	6
Загальна кількість годин за IX семестр.		10	10	10

V КУРС X СЕМЕСТР

№	Тема	Кількість годин, відведених на:		
		Аудиторні (індивідуальні) заняття	Самостійну роботу	Самостійну роботу по підготовці до модульного контролю
Змістовий модуль I. Закріплення всіх набутих умінь і навичок.				
1	Закріплення виконавсько-технічних навичок.	3	2	2
2	Подальше вдосконалення професійних якостей студентів.	3	2	2
3	Модульний контроль	-	-	4
Змістовий модуль II. Закріплення і вдосконалення всіх набутих умінь і навичок.				
1	Подальше вдосконалення виконавських навичок.	4	2	2

2	Подальше вдосконалення професійних якостей студентів.	4	2	2
3	Модульний контроль	-	-	4
Загальна кількість годин за X семестр.		14	8	8

5. ТЕМИ І ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

РОЗВИТОК ТЕХНІЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Поняття техніки в загальному значенні як мистецтва гри на інструменті. Формування основних рушійно-технічних навичок. Вправи на розвиток техніки.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами першого класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛІФОНІЧНИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Значення поліфонії у формуванні музиканта-виконавця. Види поліфонічних творів. Підголоскова поліфонія.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів

(перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами першого-другого класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Поняття сонатної форми. Сонатини. Сонати Ф. Кулау, Д. Чимарози, Д.Скарлатті (в перекладі для народних інструментів).

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами першого класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ КАНТИЛЕННИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Поняття кантилени. Штрих легато при виконанні кантиленних творів. Робота над фразуванням та звуковеденням.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами другого класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V

САМОСТІЙНЕ ВИЧЕННЯ П'ЄСИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Розбір музичного твору, визначення та робота над складними місцями. Робота над штрихами та динамікою, фразуванням.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів

(перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами першого –другого класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VI

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛІФОНІЧНИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Складності в роботі над поліфонією. Інвенції Й. С. Баха. Методи роботи над поліфонією: проспівування окремих голосів, гра з педагогом на одному чи двох інструментах. Імітаційна поліфонія.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами першого-другого класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VII

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Особливості класичної сонатної форми. Й. Гайдн та його сонатна творчість.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування акомпанементу до дитячих пісень з мультфільмів та кінофільмів (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами другого-третього класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ VIII

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РІЗНОХАРАКТЕРНИХ П'ЄС

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Засоби музичної виразності. Види штрихів. Робота над фразуванням, звуковеденням, динамікою.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування акомпанементу до дитячих пісень з мультфільмів та кінофільмів (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами третього-четвертого класу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІХ

РОЗВИТОК ТЕХНІЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Розподіл видів техніки за фактурними ознаками: дрібна (пальцева) гра та велика акордово-октавна. Різні види гам.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування акомпанементу до дитячих пісень за шкільною програмою з музики (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами четвертого-п'ятого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ Х

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛІФОНІЧНИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Методи роботи над поліфонією. Вміння чути та відтворювати кожний голос диференційовано та автономно як важливий елемент поліфонічної майстерності. Контрастна поліфонія.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування акомпанементу до дитячих пісень за шкільною програмою з музики (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами п'ятого-шостого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ХІ

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Особливості тематизму як принципу розвитку класичної сонатної форми. Характеристика сонат за образно-драматургічним типом: драматичні, імпровізаційно-ліричні, ігрові, театральні. Особливості педалізації.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування акомпанементу до сучасних естрадних пісень (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами сьомого-восьмого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XII

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ТВОРІВ

КОМПОЗИТОРІВ-РОМАНТИКІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Романтизм в загальному значення як основа світосприймання. Особливості романтичного музичного мистецтва: новий зміст, нові жанри та форми, нові способи організації музичного матеріалу.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування акомпанементу до сучасних естрадних пісень (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами першого-другого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XIII

САМОСТІЙНЕ ВИВЧЕННЯ П'ЄСИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Розбір музичного твору, визначення та робота над складними місцями. Робота над штрихами та динамікою, фразуванням.

ТЕМА 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування акомпанементу до сучасних українських естрадних пісень (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами першого-другого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XIV

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛІФОНІЧНИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Робота над фактурою гомофонно-гармонійного складу: ведуча роль мелодії. Характеристика різних типів супроводу. Особливості виконання мелодії та акомпанементу.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами другого-третього класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XV

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. В. А. Моцарт та його сонатна творчість. Особливості звуковидобування. Особливий вид драматургії в мінорних сонатах. Особливості тематизму.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами другого-третього класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XVI

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РІЗНОХАРАКТЕРНИХ П'ЄС

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Особливості звуковидобування, пов'язані з конкретними художніми завданнями. Проблема інтонування мелодій в зв'язку з їхніми стильовими та національними особливостями, характером музики. Структурне поєднання інтонацій, мотивів, фраз. Фактурна багатоплановість. Динаміка та музична виразність.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до

індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами третього-четвертого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XVII

РОЗВИТОК І ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Арпеджіо: рівність та незалежність пальців, мобільні кистьові та ліктьові рухи.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами третього-четвертого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XVIII

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛІФОНІЧНИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Увага до точності голосоведіння та грамотний вибір аплікатури. Інтонаційна виразність кожного голосу. Метод поєднання різних голосів як підготовка до виконання багатоголосної тканини.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами четвертого-п'ятого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XIX

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Складності інтерпретацій сонат В. Моцарта. Значення виконавської точності у відтворенні ритм. Інтонаційна виразність. Динаміка як вираз почуттів. Особливості трактування мелізмів.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами четвертого-п'ятого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XX

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ТВОРІВ

УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Ознайомлення з інструментальною творчістю українських композиторів. Використання фольклору в інструментальних творах.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами п'ятого-шостого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXI

САМОСТІЙНЕ ВИВЧЕННЯ П'ЕСИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Розбір музичного твору, визначення та робота над складними місцями. Робота над штрихами та динамікою, фразуванням.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами п'ятого-шостого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXII

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛІФОНІЧНИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Особливості інтерпретацій бахівських клавірних творів. “Добре темперований клавір” – характеристика різних типів прелюдій та фуг.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану.

Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами шостого-сьомого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXIII

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Л.Бетховен та його сонатна творчість. Особливості ранніх сонат. Фантазійність в сонатах середнього періоду. Унікальність композицій сонат пізнього періоду.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами шостого-сьомого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXIV

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ТВОРІВ СУЧАСНИХ КОМПОЗИТОРІВ (XX-XXI ст.)

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Характеристика музичного імпресіонізму. Роль виражальних можливостей інструментального звучання: гра кольорів, образність фактури. Музичне мистецтво XX ст.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами сьомого-восьмого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXV

ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Підготовчі вправи на розтяг пальців. Октави. Акорди: гармонійне наповнення та компактність звучання. Способи та прийоми гри акордів.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Ознайомлення і робота зі шкільним репертуаром за темами сьомого-восьмого класів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXVI

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ПОЛІФОНІЧНИХ ТВОРІВ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Фуга як вершина поліфонічної майстерності. Проведення теми на протязі всієї фуґи. Протиставлення: смисловий зміст, співвідношення з темою. Інтермедії та їхнє значення.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Повторення шкільного репертуару.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXVII

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Жанр варіацій. Жанр рондо. Жанр концерту, особливості роботи та виконання.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Повторення шкільного репертуару.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXVIII

ОЗНАЙОМЛЕННЯ ТА ОПРАЦЮВАННЯ

ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ЗБІРОК ДИТЯЧОЇ МУЗИКИ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Збірки творів для дітей композиторів-класиків та сучасних композиторів. Українські композитори та їхні збірки дитячої музики (В.Косенко, Ю.Щуровський, Л. Шукайло, Г. Сасько).

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Повторення шкільного репертуару.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXIX

УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

СТУДЕНТА

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану.

Вдосконалення виконавської майстерності в процесі роботи над музичним твором. Аплікатура та її значення. Значення та різновиди педалі. Поняття ритму та метру. Темп як швидкість та характеристика руху. Оволодіння культурою інструментального виконання. Індивідуально-творча інтерпретація музичних творів. Аналіз та самоаналіз виконавської діяльності.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової, народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Повторення шкільного репертуару.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXX

УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

СТУДЕНТА

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального плану. Вдосконалення виконавської майстерності в процесі роботи над музичним твором. Агогічні відхилення. Поліритмія. Робота над розкриттям художнього образу та змісту музичних творів. Оволодіння культурою інструментального виконання. Індивідуально-творча інтерпретація музичних творів. Аналіз та самоаналіз виконавської діяльності.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального плану. Ескізне опрацювання 1-2 різнохарактерних творів або уривків творів (перекладень симфонічної, інструментальної, оперної, вокально-хорової,

народної музики тощо). Читання з аркуша (ступінь складності відповідно до індивідуальних можливостей студента). Підбір на слух та транспонування популярної музики театру і кіно (за власним вибором).

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром. Повторення шкільного репертуару.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXXI

ЗАКРІПЛЕННЯ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ВСІХ НАБУТИХ

УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Подальше вдосконалення виконавських навичок. Подальше ускладнення навчальних завдань. Удосконалення виконавських навичок засобом вивчення більш складних музичних творів великої форми, п'єс, мініатюр, творів сучасних композиторів. Засвоєння складних прийомів виконавства (*glissando, staccato, spiccato, pizzicato*). Дотримання точності темпу, ритму, штрихів, динаміки, відповідно запропонованих автором. Самостійна робота студентів над твором.

Тема 2. Подальше вдосконалення професійних якостей студентів. Подальший розвиток музичних здібностей студентів (музичного слуху, чуття метро-ритму, музичного мислення, пам'яті, уваги, образної уяви) у процесі роботи над більш складними творами різних стилів і жанрів. Ескізна робота над творами засобом читання з аркуша (ознайомлення з творами, що можуть використовуватись у практичній педагогічній роботі).

Тема 3. Модульний контроль. Виконання перед комісією завдань, що виносяться на модульний контроль:

індивідуальне виконання студентами музичних творів, які вивчаються протягом семестру з дотриманням темпу, нюансів, штрихів, аплікатури, агогічних відхилень тощо;

аналіз виконання навчальних завдань.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXXII

ЗАКРІПЛЕННЯ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ВСІХ НАБУТИХ

УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Подальше вдосконалення виконавських навичок. Подальше ускладнення навчальних завдань. Удосконалення виконавських навичок засобом вивчення більш складних музичних творів великої форми, п'єс, мініатюр, творів сучасних композиторів. Дотримання точності темпу, ритму, штрихів, динаміки, відповідно запропонованих автором. Самостійна робота студентів над твором.

Тема 2. Подальше вдосконалення професійних якостей студентів.

Подальший розвиток музичних здібностей студентів (музичного слуху, чуття метро-ритму, музичного мислення, пам'яті, уваги, образної уяви) у процесі роботи над більш складними творами різних стилів і жанрів. Ескізна робота над творами засобом читання з аркуша (ознайомлення з творами, що можуть використовуватись у практичній педагогічній роботі).

Тема 3. Модульний контроль. Виконання перед комісією завдань, що виносяться на модульний контроль:

- індивідуальне виконання студентами музичних творів, які вивчаються протягом семестру з дотриманням темпу, нюансів, штрихів, аплікатури, агогічних відхилень тощо;
- аналіз виконання навчальних завдань.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXXIII

ЗАКРІПЛЕННЯ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ВСІХ НАБУТИХ

УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Подальше вдосконалення виконавських навичок.

Подальше ускладнення навчальних завдань. Удосконалення виконавських навичок засобом вивчення більш складних музичних творів великої форми, п'єс, мініатюр, творів сучасних композиторів. Дотримання точності темпу, ритму, штрихів, динаміки, відповідно запропонованих автором. Самостійна робота студентів над твором.

Тема 2. Подальше вдосконалення професійних якостей студентів.

Подальший розвиток музичних здібностей студентів (музичного слуху, чуття метро-ритму, музичного мислення, пам'яті, уваги, образної уяви) у процесі роботи над більш складними творами різних стилів і жанрів. Ескізна робота над творами засобом читання з аркуша (ознайомлення з творами, що можуть використовуватись у практичній педагогічній роботі).

Тема 3. Модульний контроль. Виконання перед комісією завдань, що виносяться на модульний контроль:

- індивідуальне виконання студентами музичних творів, які вивчаються протягом семестру з дотриманням темпу, нюансів, штрихів, аплікатури, агогічних відхилень тощо;
- аналіз виконання навчальних завдань.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ XXXIV

ЗАКРІПЛЕННЯ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ВСІХ НАБУТИХ

УМІНЬ І НАВИЧОК

Тема 1. Подальше вдосконалення виконавських навичок.

Подальше ускладнення навчальних завдань. Удосконалення виконавських навичок засобом вивчення більш складних музичних творів великої форми, п'єс, мініатюр, творів сучасних композиторів. Дотримання точності темпу, ритму, штрихів, динаміки, відповідно запропонованих автором. Самостійна

робота студентів над твором.

Тема 2. Подальше вдосконалення професійних якостей студентів.

Подальший розвиток музичних здібностей студентів (музичного слуху, чуття метро-ритму, музичного мислення, пам'яті, уваги, образної уяви) у процесі роботи над більш складними творами різних стилів і жанрів. Ескізна робота над творами засобом читання з аркуша (ознайомлення з творами, що можуть використовуватись у практичній педагогічній роботі).

Тема 3. Модульний контроль. Виконання перед комісією завдань, що виносяться на модульний контроль:

- індивідуальне виконання студентами музичних творів, які вивчаються протягом семестру з дотриманням темпу, нюансів, штрихів, аплікатури, агогічних відхилень тощо;
аналіз виконання навчальних завдань

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.

Змістовий модуль I

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- розбір і технічне опрацювання художніх творів;
- вивчення (напам'ять) і технічне удосконалення етюду, гам, вправ.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- читання з аркушу;
- підбір на слух та транспонування

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами першого класу;

Тема 4. Засвоєння основної музичної термінології:

- робота в бібліотеці з музичним словником.

Змістовий модуль II

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- розбір і технічне опрацювання художніх творів;
- вивчення (напам'ять) і технічне удосконалення етюду, гам, вправ;
- ескізне вивчення музичного твору з шкільного репертуару;
- читання з аркушу.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- самостійне вивчення однієї п'єси, назву якої повідомляють за тиждень до складання;
- читання з аркушу;

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами першого-другого класу;
- створення музичної колекції за певною темою.

Змістовий модуль III

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- розбір і технічне опрацювання художніх творів;
- робота над гамами, вправами.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- робота в бібліотеці з науково-методичною літературою;
- робота в мережі Internet.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами другого-третього класів;

Змістовий модуль IV

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- технічне опрацювання художніх творів;
- робота над розкриттям змісту та художнього образу музичних творів;
- вивчення (напам'ять) і технічне удосконалення етюду, гам, вправ;
- самостійне вивчення музичного твору з шкільного репертуару;
- читання з аркушу;
- транспонування та підбір на слух мелодій.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- робота в бібліотеці з науково-методичною літературою.
- прослуховування записів видатних виконавців.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами другого-третього класів.

Змістовий модуль V

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- технічне опрацювання художніх творів;
- робота над художнім образом музичних творів.
- робота над гамами, вправами.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- читання з аркушу;
- підбір на слух та транспонування мелодій;

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами четвертого класу;
- опрацювання тематичної колекції за певною темою: ескізне вивчення трьох творів або уривків з творів і художньо-педагогічна характеристика до них;

Змістовий модуль VI

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- технічне опрацювання художніх творів;
- робота над художнім образом музичних творів;
- робота над гамами, вправами;
- прослуховування записів видатних виконавців;
- самостійне вивчення п'єси;
- засвоєння музичної термінології.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами четвертого класу;
- ескізне вивчення п'єси.

Тема 4. Засвоєння основної музичної термінології.

- робота в бібліотеці з музичним словником.

Змістовий модуль VII

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- технічне і художнє опрацювання художніх творів;
- вивчення (напам'ять) і технічне удосконалення етюду, гам, вправ;
- підбір на слух та транспонування мелодій;
- читання з аркушу;
- робота в бібліотеці над науково-дослідною літературою.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- підбір на слух та транспонування акомпанементу до дитячих пісень з мультфільмів та кінофільмів.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами п'ятого класу.

Тема 4. Засвоєння основної музичної термінології .

- робота в бібліотеці з музичним словником.

Змістовий модуль VIII

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- художнє та технічне опрацювання музичних творів;

- ескізне вивчення п'єси з шкільного репертуару;
- читання з аркушу.
- самостійне вивчення двох різнохарактерних п'єс;
- підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- створення тематичної музичної колекції на певну тему;
- написання анотації на твори колекції

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами п'ятого класу.

Змістовий модуль ІХ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- художнє і технічне опрацювання художніх творів;
- робота над гамами, вправами.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану :

- підбір на слух та транспонування акомпанементу до дитячих пісень за шкільною програмою з музики;
- читання з аркушу.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами п'ятого-шостого класів;

Змістовий модуль Х

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- робота над розкриттям художнього образу та змісту музичних творів;
- технічне опрацювання творів;
- читання з аркушу;
- ескізне вивчення п'єси з шкільного репертуару.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- підбір на слух та транспонування акомпанементу до дитячих пісень за шкільною програмою з музики.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами п'ятого – шостого класів.

Змістовий модуль ХІ

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- робота над розкриттям художнього образу і змісту музичних творів;
- технічне вдосконалення музичних творів;
- прослуховування записів видатних виконавців;
- читання з аркушу;
- підбір на слух та транспонування мелодій;

- робота в бібліотеці з науково-методичною літературою.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- робота в мережі Internet.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами п'ятого-шостого класів.

Змістовий модуль XII

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- робота над розкриттям змісту та художнього образу музичних творів;
- технічне вдосконалення музичних творів;
- читання з аркушу;
- підбір на слух та транспонування мелодій;
- ескізне вивчення двох п'єс;
- прослуховування записів видатних виконавців;
- робота в бібліотеці з науково-методичною літературою.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- створення тематичної колекції за певною темою;
- написання художньо-педагогічної анотації на твори колекції.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами п'ятого-шостого класів;
- ескізне вивчення п'єси.

Змістовий модуль XIII

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- робота над розкриттям змісту та художнього образу музичних творів;
- вивчення (напам'ять) і технічне удосконалення етюду, гам, вправ.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

1. читання з аркушу.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

2. ознайомлення та робота над шкільним репертуаром за темами п'ятого-шостого класу.

Змістовий модуль XIV

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

3. самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

4. самостійне вивчення однієї п'єси.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

5. ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами сьомого-восьмого класів.

Змістовий модуль XV

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

6. самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

7. підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

8. ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами сьомого-восьмого класів.

Змістовий модуль XVI

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

9. самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

10. створення тематичної музичної колекції;

11. написання анотації на твори музичної колекції.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами сьомого-восьмого класів.

Змістовий модуль XVII

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

12. самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану (1,5 год.):

- прослуховування записів видатних виконавців;

13. робота в бібліотеці над науково-методичною літературою.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром :

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами першого-другого класів.

Змістовий модуль XVIII

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

14. самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

15. читання з аркушу;

16. робота в мережі Internet.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами першого-другого класів.

Змістовий модуль XIX

- Тема 1.** Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:
- 17.самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;
  - 18.ескізне вивчення однієї п'єси;
  - 19.читання з аркушу;
  - 20.підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- 21.підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами першого-другого класів.

Змістовий модуль XX

- Тема 1.** Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:
- 22.самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;
  - 23.ескізне вивчення однієї п'єси;
  - 24.читання з аркушу;

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- 25.підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами другого-третього класів.

Змістовий модуль XXI

- Тема 1.** Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:
- 26.самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;
  - 27.ескізне вивчення однієї п'єси;
  - 28.читання з аркушу;
  - 29.підбір на слух та транспонування мелодій.
  - 30.прослуховування записів видатних виконавців;
  - 31.робота в бібліотеці над науково-методичною літературою.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- 32.підбір на слух та транспонування мелодій;
- 33.читання з аркушу.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами третього-четвертого класів;
- підбір на слух та транспонування мелодій.

Змістовий модуль XXII

- Тема 1.** Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:
- 34.самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;
  - 35.ескізне вивчення однієї п'єси;
  - 36.читання з аркушу;
  - 37.підбір на слух та транспонування мелодій.

- 38. прослуховування записів видатних виконавців;
- 39. робота в бібліотеці над науково-методичною літературою.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- 40. підбір на слух та транспонування мелодій;
- 41. читання з аркушу.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами четвертого – п'ятого класів;
- підбір на слух та транспонування мелодій.

Змістовий модуль XXIII

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- 42. самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;
- 43. ескізне вивчення однієї п'єси;
- 44. читання з аркушу;
- 45. підбір на слух та транспонування мелодій.
- 46. прослуховування записів видатних виконавців;
- 47. робота в бібліотеці над науково-методичною літературою.
- 48. робота в мережі Internet.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- 49. підбір на слух та транспонування мелодій;
- 50. читання з аркушу.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами п'ятого – шостого класів;

Змістовий модуль XXIV

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

- 51. самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;
- 52. ескізне вивчення однієї п'єси;
- 53. читання з аркушу;
- 54. підбір на слух та транспонування мелодій.
- 55. прослуховування записів видатних виконавців;
- 56. робота в бібліотеці над науково-методичною літературою.
- 57. робота в мережі Internet.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

- 58. підбір на слух та транспонування мелодій;
- 59. читання з аркушу;
- 60. самостійне вивчення однієї п'єси.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами шостого – сьомого класів.

Змістовий модуль XXV

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:
61.самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;
62.ескізне вивчення однієї п'єси;
63.читання з аркушу;
64.підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

65.підбір на слух та транспонування мелодій;
66.читання з аркушу;

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- ознайомлення і робота з шкільним репертуаром за темами сьомого - восьмого класів;
- підбір на слух та транспонування мелодій.

Змістовий модуль XXVI

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:
67.самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;
68.ескізне вивчення однієї п'єси;
69.читання з аркушу.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

70.підбір на слух та транспонування мелодій.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- повторення шкільного репертуару за всіма темами.

Змістовий модуль XXVII

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:
71.самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;
72.ескізне вивчення однієї п'єси;
73.читання з аркушу;
74.підбір на слух та транспонування мелодій.
75.прослуховування записів видатних виконавців;
76.робота в бібліотеці над науково-методичною літературою.
77.робота в мережі Internet.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

78.підбір на слух та транспонування мелодій;
79.самостійне вивчення однієї п'єси.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- повторення шкільного репертуару за всіма темами.

Змістовий модуль XXVIII

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:
80.самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;
81.ескізне вивчення однієї п'єси;
82.читання з аркушу;

83. підбір на слух та транспонування мелодій.
84. прослуховування записів видатних виконавців;
85. робота в бібліотеці над науково-методичною літературою.
86. робота в мережі Internet.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

87. підбір на слух та транспонування мелодій;
88. самостійне вивчення однієї п'єси.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- повторення шкільного репертуару за всіма темами.

Змістовий модуль XXIX

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

89. самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;
90. ескізне вивчення однієї п'єси;
91. читання з аркушу;
92. підбір на слух та транспонування мелодій.
93. прослуховування записів видатних виконавців;
94. робота в бібліотеці над науково-методичною літературою.
95. робота в мережі Internet.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

96. створення тематичної музичної колекції;
97. написання анотації на твори колекції.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- повторення шкільного репертуару за всіма темами.

Змістовий модуль XXX

Тема 1. Робота над основною частиною індивідуального робочого плану:

98. самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;
99. ескізне вивчення однієї п'єси;
100. читання з аркушу;
101. підбір на слух та транспонування мелодій.
102. прослуховування записів видатних виконавців;
103. робота в бібліотеці над науково-методичною літературою.
104. робота в мережі Internet.

Тема 2. Робота над додатковою частиною індивідуального робочого плану:

105. створення тематичної музичної колекції;
106. написання анотації на твори колекції.

Тема 3. Робота над шкільним репертуаром:

- повторення шкільного репертуару за всіма темами.

Змістовий модуль XXXI

Тема 1. Подальше вдосконалення виконавських навичок:

- самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;

- ескізне вивчення однієї п'єси;
- читання з аркушу;
- підбір на слух та транспонування мелодій.
- прослуховування записів видатних виконавців ;
- робота в бібліотеці над науково-методичною літературою.
- робота в мережі Internet.

Тема 2. Подальше вдосконалення професійних якостей студентів:

- створення тематичної музичної колекції;
- написання анотації на твори колекції.

Тема 3. Модульний контроль :

- повторення репертуару за всіма темами.

Змістовий модуль XXXII

Тема 1. Подальше вдосконалення виконавських навичок:

- самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;
- ескізне вивчення однієї п'єси;
- читання з аркушу;
- підбір на слух та транспонування мелодій.
- прослуховування записів видатних виконавців;
- робота в бібліотеці над науково-методичною літературою.
- робота в мережі Internet.

Тема 2. Подальше вдосконалення професійних якостей студентів:

- створення тематичної музичної колекції;
- написання анотації на твори колекції.

Тема 3. Модульний контроль:

- повторення репертуару за всіма темами.

Змістовий модуль XXXIII

Тема 1. Подальше вдосконалення виконавських навичок:

- самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;
- ескізне вивчення однієї п'єси;
- читання з аркушу;
- підбір на слух та транспонування мелодій.
- прослуховування записів видатних виконавців;
- робота в бібліотеці над науково-методичною літературою.
- робота в мережі Internet.

Тема 2. Подальше вдосконалення професійних якостей студентів:

- створення тематичної музичної колекції;
- написання анотації на твори колекції.

Тема 3. Модульний контроль:

- повторення репертуару за всіма темами.

Змістовий модуль XXXIV

Тема 1. Подальше вдосконалення виконавських навичок :

- самостійна робота над художнім та інструктивним матеріалом;

- ескізне вивчення однієї п'єси;
- читання з аркушу;
- підбір на слух та транспонування мелодій.
- прослуховування записів видатних виконавців;
- робота в бібліотеці над науково-методичною літературою.
- робота в мережі Internet.

Тема 2. Подальше вдосконалення професійних якостей студентів:

- створення тематичної музичної колекції;
- написання анотації на твори колекції.

Тема 3. Модульний контроль:

повторення репертуару за всіма темами.

Методичні рекомендації з виконання самостійної роботи.

I. Основні види роботи, що виносяться на самостійне опрацювання студентами з курсу «Основний музичний інструмент» (баян, акордеон):

1. Вивчення без допомоги викладача музичних творів різних художніх напрямків, стилів, жанрів, в подальшому – концертне виконання.
2. Індивідуальне опрацювання музичних творів навчальної програми, гра напам'ять.
3. Відбір музичного матеріалу для баяна (акордеона) для власного репертуару, проведення бесід, лекцій – концертів.
4. Написання рефератів, створення словесно-образних пояснень до творів.
5. Створення полегшених варіантів баянної (акордеонної) фактури при виконанні перекладень фрагментів симфонічної, оперної, балетної музики.
6. Підбір на слух музичних мелодій.
7. Читання з аркуша.
8. Робота з навчально-методичною літературою.
9. Прослуховування музичних творів у виконанні професійних та аматорських баяністів (CD, DVD, інтернет та ін.).
10. Акомпанемент та імпровізація.
11. Відвідування концертів солістів-інструменталістів (баян, акордеон).

II. Рекомендації до самостійного вивчення музичних творів.

Вивчення музичного твору умовно розділяється на три етапи:

- I. ознайомлення;
- II. робота над оволодінням деталями техніки;
- III. концертне виконання.

Для з'ясування напрямку роботи слід ознайомитись з музичним твором в цілому; прослухати твір у запису чи у живому виконанні; прочитати з аркуша в повільному темпі; виконати в натуральному темпі і

характері фрагменти; в підсумку уявно відтворити цілісне звучання.

Визначивши художній образ твору, розпочати детальну роботу над матеріальним втіленням його змісту засобами художньої виразності (звук, фразування, динаміка, артикуляція та ін.).

III. Основні напрямки набуття технічної та виконавської досконалості, робота над творами різних форм та виконавської складності.

1. Гами, акорди, арпеджіо, штрихи, поліритмія – виконання в різних тональностях з використанням допоміжних рядів правої клавіатури, варіантами аплікатури, динаміки, темпів, ґрунтовне використання можливостей виборної клавіатури.
2. Етюди – робота над засвоєнням різних видів техніки. Знаходження різних варіантів подолання технічних труднощів: аплікатурних, штрихових, динамічних, темпових, тональних, ритмічних тощо.
3. Поліфонічні твори: аналіз теми та характеру її звучання, артикуляція, фразування; виконавський аналіз форми твору, межі його основних розділів; створення звукової багатоплановості за умови виявлення самостійності кожного голосу, роль аплікатури, ведення міхом, реєстри, виборна система.
4. Твори великої форми. Охоплення твору в цілому передбачає основні виконавські завдання: вміння обрати і витримати необхідний темп, логічно виконати міжчастинні елементи твору, вибудувати динамічний план, кульмінації та ін.; роботу над виявленням індивідуального характеру кожної теми, її емоційного тону; ретельне опрацювання нотного тексту в усіх його деталях.
5. Твори малої форми: опанування навичок образного тембрового забарвлення звукової палітри; робота над звуковидобуванням, відтворення розвитку музичної думки в умовах повільного темпу, дотримання точного темпометроритму.
6. Ескізне опрацювання творів передбачає цілісне охоплення образного змісту твору, досягнення художньо виправданого уявлення про нього при необов'язковості вивчення напам'ять.
7. Читання з аркуша – перед виконанням твору проглянути текст очима, визначення складних епізодів; допустиме спрощення нотного тексту при умові дотримання основного матеріалу в авторському темпі; виконання без зупинок і виправлень.

Орієнтовний план музично-теоретичного та виконавського аналізу музичного твору.

107. Подати короткі відомості про композитора, стильові особливості його музичної мови та епохи, в якій він жив і творив, а також факти, пов'язані з написанням твору.

108. Визначити загальний образно-емоційний характер твору на основі аналізу, порівняння, узагальнення засобів музичної виразності, розкриваючи виражальну суть і зміни, пов'язані з плинністю музики, розвитком художнього образу:

а) охарактеризувати особливості побудови мелодії, визначаючи своєрідність ладу, інтонаційних зворотів, орнаментики, її жанрові властивості;

б) розкрити ладо-тональну організацію та гармонічні засоби виразності, пов'язані з розвитком художнього образу (зміна тональності або ускладненість гармонії);

в) пояснити значення метро-ритмічних та темпових особливостей твору з боку їхньої художньої виразності;

г) пояснити значення тембрових і регістрових співставлень у творі, пов'язаних із змістом;

д) розкрити форму твору як процес музичного розвитку, характерного для певної епохи або жанру тощо (куплетна побудова, принципи варіаційного повторення тематичного матеріалу, форма контрастного співставлення та інші);

е) пояснити значення артикуляційних засобів як осмисленої вимови музичних “формул” за допомогою штрихів тощо, динаміки (контрастної, терасоподібної, пластичної та інших, пов'язаних із стильовими особливостями або виражальними можливостями музичних інструментів різних епох) та кульмінаційних моментів (головної кульмінації як вершини музичного розвитку, після якої настає розв'язка, та другорядних, що надають динамічності виразності окремим частинам твору);

є) визначити тип фактури і жанрову природу музики як характерну особливість вираження її змісту, або стилю епохи і мови композитора (мелодична фігурація у віденських класиків); поліфонічне викладення (підголоскове, контрастне, імітаційне як засіб ускладнення та збагачення музичної тканини); акордове й унісонне проведення теми, характерне для драматичних образів; жанровість твору як вираження характеру – скерцозного, токатного, танцювального, мазуркового тощо.

3. Охарактеризувати виконавські особливості (труднощі), з якими зіткнувся баяніст у робочому процесі (добір аплікатури, технічні угруповання, пов'язані з опануванням пасажів, поліритмічні труднощі тощо), а також під час виконання твору (на що необхідно звернути особливу увагу, щоб яскраво і правдиво передати художній образ). Маються на увазі різні види слухового контролю (поточного коректуючого та випереджувального), а також тісно пов'язаної з ним виконавської координації – простої робочої, яка регулює доцільну взаємодію всіх частин руки; координацією, пов'язаною з різними видами діяльності (поліритмія, одночасне виконання різних штрихів тощо) і психомоторної, що координує рухову та емоційну сферу виконавця.

Мінімум виконавських навичок баяніста, акордеоніста, гітаріста, духовика.

1. Формування навичок виконавського саморегулювання у процесі опанування:

а) постановкою (професійна посадка, стійке положення інструмента, цілеспрямоване, зручне положення і рух рук); робочим диханням;

б) аплікатурною орієнтацією (уявлення ладо-гармонічних співвідношень в єдності з м'язовим відчуттям інтервального співвідношення між клавішами і відповідним аплікатурним вирішенням, вироблення орієнтовно-дотикових зв'язків на основі збереження пальця над клавішею, координація аплікатурно-слухових зв'язків в уявленні двох клавіатур);

в) засобами пальцевої артикуляції – основними видами туше (натискання, поштовх, удар) і штрихами (легато, стакато, нон легато);

г) основними елементами баянної техніки: дрібної (гамо- і арпеджіоподібні послідовності, мелізми, пальцеві репетиції, подвійні ноти), крупної (октави, акорди, стрибки, пальцеве тремоло, кистьова техніка), а також способом “вагової гри”;

д) веденням міху – рівним, метрично стійким, а також пов'язаним з різною атакою звука (м'яка, тверда, ковзна), виконанням динамічних контрастів (філірування, вібратор, тремоло (“пряме”, комбіноване, рікошет), акцентів, штрихів (маркато, деташе, сфорцандо, мартеле), міхової артикуляції (виконання мотивів, фраз);

е) зміною напрямів руху міха, пов'язаною з дотриманням ритмічної точності, динамічної врівноваженості і координаційної готовності до виконання синтаксичного й артикуляційного розчленування музичного полотна;

є) різними видами робочої координації – простої (координація пальців по відношенню до кисті, передпліччя і усього ігрового апарату в цілому), пов'язаної з характером дії (поліритмія, різноманітні одночасні співвідношення штрихів, багатопланова фактура на одній-двох клавіатурах), психомоторної (співвідношення рухової й емоційної сфер);

ж) способами вольових виявлень, пов'язаних із зосередженістю, стійкістю, багатоплановістю уваги.

2. Оволодіння основними аплікатурними способами і “формулами”:

а) підкладання і перекладання пальців - основним способом у гамо- і арпеджіоподібному русі;

б) ковзанням;

в) підміною пальців;

г) використанням усіх п'яти пальців у грі;

д) позиційною аплікатурою;

е) аплікатурою подвійних нот (пальцеві терції, сексти, октави);

є) аплікатурою на лівій клавіатурі з “готовими” акордами (у мажорних, мінорних, хроматичних гамах, а також у типових сполученнях басів і акордів у мажорі й мінорі);

ж) освоєнням позиційних “формул” на готово-виборній клавіатурі (у гамо- і арпеджіоподібному русі, стрибках і переносах кисті);

з) освоєнням критеріїв оцінки аплікатури.

3. Оволодіння раціональними способами виконавського самовдосконалення та естрадно-артистичної спрямованості занять (осмислення поетапного формування і автоматизації виконавських навичок; опанування прийомами ритмічного угруповання і технічного фразування в роботі над пасажами; уміння слухати себе, контролюючи гомофонію, поліфонію, гармонію, ритм; уміння слухати перспективу виконання; застосування багатоваріантного способу опрацювання музичного полотна з метою активізації й перенесення слухо-мислительної та рухової уваги, пов’язаної з глибоким і всебічним опануванням твору; настанова на слухача, пов’язана з бажанням якомога яскравішого і переконливого розкриття художнього образу).

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

- *ілюстративний* (застосування викладачем елементів показу правильного звуковидобування, звуковедення);
- *репродуктивний* (відтворення студентами технічно-виконавських прийомів, проілюстрованих викладачем; відтворення темпу, динаміки);
- *педагогічне спостереження* (спостереження за роботою, виконанням іншими студентами, викладачем);
- *педагогічний аналіз* (формування педагогічного мислення студентів у навчально-педагогічних ситуаціях засобом аналізу власних дій та діяльності викладача);
- *педагогічне моделювання* (моделювання педагогічних ситуацій);
- *метод ескізної роботи над твором* (розширення навчального репертуару з метою подальшого його застосування у роботі);

8. МЕТОДИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ.

Екзамени, академічні концерти, заліки, контрольні заняття з предмету “Основний музичний інструмент” (баян, аккордеон) проводяться у вигляді сольного виступу відкритого типу перед екзаменаційною комісією та слухачами.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ:

- **попереднє** оцінювання (діагностика рівнів музично-естетичного та піаністичного розвитку; з'ясування індивідуальних особливостей та музичних здібностей);
- **поточне** оцінювання активності й результативності роботи студента протягом індивідуального заняття за 5-бальною шкалою;
- контрольне **тестування**;
- **проміжковий контроль**:
  1. Оцінювання колоквиуму (по трьох видах робіт), на якому представлений уривок шкільного уроку, за такими параметрами:
    - якісне виконання музичних прикладів;
    - емоційність, образність, доступність для сприйняття певною віковою групою учнів, компактність і методична грамотність *словесного повідомлення*;
    - написання *реферату* (художньо-педагогічної анотації) у більш розширеному варіанті;
  2. Оцінювання технічного рівня підготовки студента *на технічному заліку*; контроль за виконанням індивідуальних робіт, винесених для самостійного опрацювання; самостійне вивчення інструментальних п'єс.
  3. Оцінювання навчально-творчого проекту: сольний концерт, виступ на конкурсі, фестивалі, лекції-концерті;
    - **підсумковий контроль**: оцінювання виступу студента на *звітних (концертних) заходах*: академічному концерті, заліку, екзамені, контрольному занятті за наступними критеріями: яскравість і адекватність інтерпретації музичних творів; технічна досконалість виконання.

Критерії оцінки рівня знань студентів.

Відмінно – чисте, бездоганне, стабільне, технічне виконання музичного твору. Звук у всіх його проявах (динаміка, тембр, артикуляція, ритм) відповідає художній образності. Якість володіння засобами і прийомами музичної виразності у розкритті інтонаційно-виражальних можливостей баяна (акордеона) відмінна.

Добре – виконання чисте, стабільне, технічне. Артикуляція відповідає художній образності. Якість володіння засобами і прийомами музичної виразності у розкритті інтонаційно-виражальних можливостей баяна (акордеона) добра. Інтерпретація відповідає художньому змісту музичного твору (з елементами творчості).

Задовільно – гра нестабільна, технічно недовершена, допускаються неточності нотного тексту. Артикуляція відповідає розкриттю музичного твору. Володіння інтонаційно-виражальними засобами музичної виразності задовільне.

Незадовільно – гра нестабільна, мають місце зупинки, "бруд" при відтворенні нотного тексту. Артикуляція не відповідає розкриттю

художнього змісту музичного твору. Володіння інтонаційно-виражальними засобами музичної виразності незадовільне.

**Критерії оцінювання рівня
навчальних досягнень студентів з курсу
“Основний музичний інструмент”**

Середньозважений бал за національною шкалою	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
4,75...5,0	А	“Відмінно” – 5 (зараховано)	високий рівень виконання навчальної програми: чисте, бездоганне, стабільне, технічне виконання музичного твору. Звук у всіх його проявах (динаміка, тембр, артикуляція, ритм) відповідає художній образності. Якість володіння засобами і прийомами музичної виразності у розкритті інтонаційно-виражальних можливостей баяна (акордеона) відмінна.
4,25...4,74	В	“Добре” – 4 (зараховано)	високий рівень виконання навчальної програми: виконання чисте, стабільне, технічне з дотриманням авторського тексту, темпу, динамічних відтінків, складних ритмічних конфігурацій та мелізмів; належний рівень володіння штриховою технікою та звуком (динаміка, тембр, артикуляція, ритм). Якість володіння засобами і прийомами музичної виразності у розкритті

			інтонаційно-виражальних можливостей баяна (акордеона) належному художньо-технічному рівні.
3,75...4,24	C	“Добре” – 4 (зараховано)	достатній рівень виконання навчальної програми: виконання чисте, стабільне, технічне. Артикуляція відповідає художній образності. Якість володіння засобами і прийомами музичної виразності у розкритті інтонаційно-виражальних можливостей баяна (акордеона) добра. Інтерпретація відповідає художньому змісту музичного твору (з елементами творчості).
3,25...3,74	D	“Задовільно” – 3 (зараховано)	посередній рівень виконання навчальної програми: гра нестабільна, технічно недовершена, допускаються неточності нотного тексту. Артикуляція відповідає розкриттю музичного твору. Володіння інтонаційно- виражальними засобами музичної виразності задовільне.
3,0...3,24	E	“Задовільно” – 3 (зараховано)	посередній рівень виконання навчальної програми: гра нестабільна, технічно недовершена, з неповним дотриманням авторського тексту, темпу, динамічних відтінків, складних ритмічних

			конфігурацій та мелізмів; посередній рівень володіння штриховою технікою та звуком. Володіння інтонаційно-виражальними засобами музичної виразності задовільне.
2,5...2,99	FX	“Незадовільно” – 2 (не зараховано)	низький рівень виконання навчальної програми: гра нестабільна, мають місце зупинки, "бруд" при відтворенні нотного тексту. Артикуляція не відповідає розкриттю художнього змісту музичного твору. Володіння інтонаційно-виражальними засобами музичної виразності незадовільне.
2,0...2,49	F	“Незадовільно” – 2 (незараховано)	низький рівень виконання навчальної програми: гра нестабільна, з зупинками та повторами складних фрагментів твору з недотриманням авторського тексту, темпу, динамічних відтінків; низький рівень володіння штриховою технікою та звуком. Артикуляція не відповідає розкриттю художнього змісту музичного твору. Володіння інтонаційно-виражальними засобами музичної виразності незадовільне. Необхідна подальша значна робота (у тому числі й повторне вивчення курсу).

9. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ.

Середній бал за національною шкалою	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
4,75 – 5	A	відмінно (зараховано)
4,25 – 4,74	B	добре (зараховано)
3,75 – 4,24	C	
3,25 – 3,74	D	задовільно (зараховано)
3 – 3,24	E	
2,5 – 2,99	FX	незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання
2 – 2,49	F	незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням курсу

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	не зараховано з обов'язковим повторним

		дисципліни	вивченням дисципліни
--	--	------------	-------------------------

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

I курс I семестр (залік)

Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			Змістовий модуль III			Змістовий модуль IV			----	100
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3		
7	7	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	6		
100														

II курс III семестр (екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумкови й тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль IX			Змістовий модуль X			Змістовий модуль XI			Змістовий модуль XII			40	100
T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
60													

II курс IV семестр (залік)

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумкови й тест (залік)	Сума
Змістовий модуль XIII			Змістовий модуль XIV			Змістовий модуль XV			Змістовий модуль XVI			-----	100
T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3		
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	10	10		
100													

III курс VI семестр (екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумкови й тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль XXI			Змістовий модуль XXII			Змістовий модуль XXIII			Змістовий модуль XXIV			40	100
T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
60													

IV курс VII семестр (екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумкови й тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль XXV			Змістовий модуль XXVI			Змістовий модуль XXVII			Змістовий модуль XXVIII			40	100
T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
60													

V курс X семестр (екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (екзамен)	Сума	
Змістовий модуль XXXI			Змістовий модуль XXXII			Змістовий модуль XXXIII			Змістовий модуль XXXIV			40	100
T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
60													

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

Методичні рекомендації з практичних занять.

Вивчення мистецьких дисциплін має свої особливості й певним чином відрізняється від інших освітніх предметів. Більшість навчальних курсів передбачає логічні операції, ознайомлення з конкретними фактами, опанування понять і формул, тобто розвиває теоретичне мислення. Мистецькі твори пропонують художні образи, що звернені до сенсорної сфери людини й спрямовані на те, щоб захопити її, примусити співчувати та співпереживати. Тому процес художнього пізнання важливо збагатити способами, які б давали можливість стимулювати оригінальні вияви особистісних реакцій і створити необхідні умови для творчого самовираження суб'єктів навчального процесу. Як один із видів мистецтва, музика узагальнює багатовіковий людський досвід духовно-емоційного ставлення до світу і є унікальним засобом творчого розвитку особистості.

Відповідність професії вчителя-музиканта передбачає наявність музичних і педагогічних "генералізованих здібностей" (за О. Рудницькою), які є особистісними характеристиками. Це емоційне співпереживання та аналіз музики, асоціативне мислення, розвинений музичний слух, пам'ять, відчуття ритму; комунікабельність, спостережливість; емпатія, здатність впливати на учнів, захоплювати їх музично-творчою діяльністю, використовуючи різнобічний вплив музики на особистість; креативність (як професійна якість, що реалізується за допомогою відповідних психологічних утворень особистісного рівня) і рефлексія (як механізм саморегуляції поведінки). Комплекс зазначених здібностей, знань, умінь, навичок педагога-

музиканта реалізується через його активну творчу позицію, бажання розкривати учням своє особистісне бачення мистецького твору, намагання активізувати музично-творчу діяльність дітей, створюючи атмосферу взаєморозуміння на основі діалогу та полілогу, “відчувати” внутрішній світ вихованців та стимулювати їх творче самовираження .

Модель поведінки сприймається краще, якщо вона демонструється значущою для студента особистістю. В ході професійного становлення вчителя музики велике значення має фаховий зразок – особистість професіонала, на яку можуть орієнтуватися студенти. У зв'язку з цим в музично-творчій діяльності колективу значна роль відводиться викладачу, який є для студентів наочним зразком, орієнтиром у професійному розвитку, його професійно-педагогічні та особистісні якості (ерудиція, контактність, переконливість суджень, мовна й особиста емоційність, здатність бути цікавим співрозмовником, володіння майстерністю) сприймаються студентами крізь призму його моральних якостей і вимог майбутньої професійної діяльності, засвоюються студентами, входять у їхній досвід, педагогічну майстерність, орієнтують на творче застосування набутих знань і сприяють формуванню ініціативно-творчого типу особистості майбутнього вчителя музики.

Навчальний репертуар повинен бути реальним, тобто відповідати виконавському рівню, бути цікавим для студентів; варіативним, постійно оновлюватись, включати різножанрові зразки світових традицій, сучасної вітчизняної творчої практики у розмаїтті національних форм; викликати естетичне захоплення виконавців, бути технічно доступним, змістовним; збагачувати студентів тим, чого їм не вистачає в професійній майстерності, удосконалювати вже набуті уміння та навички, виявляти найцінніші риси індивідуальності кожного з студентів, не викликати внутрішнього несприйняття; виховувати творчу активність студентів шляхом заохочення до вибору репертуарних творів.

Важливою умовою занять з основного музичного інструменту є послідовність засвоєння студентами інструментальних навичок. Індивідуальні заняття є, на нашу думку, важливою формою вдосконалення музично-виконавської майстерності і творчого зростання як на початковому етапі, так і у подальший період. Правильна організація індивідуальних занять є умовою, що забезпечує ефективність навчально-виховного процесу.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

БАЯН / АКОРДЕОН

1. Басурманов А. Искусство игры на баяне. – Абакан, 1979.
2. Баян и баянисты. Сборник методических статей / Сост. и общая ред. Ю. Акимова. Вып. 1. – М., 1970; Вып. 2. – М., 1974; Вып. 3. – М., 1977; Вып. 4. – М., 1978; Вып. 5. – М., 1979.

3. Бардин Ю. Обучение на баяне по пятипальцевой аппликатуе. Начальный курс. – М., 1978.
4. Беляков В., Стативкин Г. Аппликатура готово-выборного баяна. Освоение выборной клавиатуры. – М., 1978.
5. Бенъяминов Б. Гаммы и ежедневные упражнения баянистов. – М. – Л., 1964.
6. Бесфамильнов В., Семешко А. Воспитание баяниста. Вопросы теории и практики: Учеб. пособие для средних и высших учебных заведений. – Киев: Муз. Украина, 1989. – С. 4 – 41.
7. Варфоломос А. Музыкальная грамота для баянистов и аккордеонистов. – Л., 1969.
8. Говорушко П. Школа игры на баяне. – Л., 1969.
9. Давидов М. Основи формування виконавської майстерності баяністів. – К.: Муз. Україна, 1983. – 70 с.
10. Демченко В. Технические упражнения для баяна. – М., 1967.
11. Завьялов В. Баян и вопросы педагогики. Методическое пособие. – М., 1971.
12. Иванов Аз. Начальный курс игры на баяне. – Л. – М., 1975.
13. Коцюба М. некоторые приёмы звукоизвлечения на баяне. – К., 1978.
14. Липс Ф. Искусство игры на баяне. – М., 1985. – 158 с.
15. Максимов Е. Ансамбли и оркестры гармонии. – М., 1979.
16. Мирек А. из истории аккордеона и баяна. – М., 1967.
17. Оберюхтин М. Исполнение органных пьес И.-С. Баха на баяне. – К., 1973.
18. Онегин А. Азбука баяниста. – М., 1969.
19. Онегин А. Школа игры на баяне. – М., 1972.
20. Онегин А. Школа игры на готово-выборном баяне. – М., 1978.
21. Осокин А. Пособие для исполнителей на баяне с пятирядной клавиатурой. – М., 1976.
22. Полетаев А. Пятипальцевая аппликатура на баяне (правая клавиатура). – М., 1962.
23. Платонов В. Чтение нот с листа. Пособие для баянистов. – М., 1970.
- Ризоль Н. Принципы применения пятипальцевой аппликатуры на баяне. – М., 1977.
24. Розанов В. Русские народные ансамбли. – М., 1972.
25. Судариков А. Основы начального обучения игре на баяне. Методическое пособие. – М., 1978.
26. Сурков А. Пособие для начального обучения игре на готово-выборном баяне. – М., 1973.
27. Сурков А., Плетнев В. Переложение музыкальных

произведений для готово-выборного баяна. – М., 1977.

28. Чабан В. Некоторые особенности интонационной природы органной музыки И.-С. Баха и методы воплощения её на баяне. Методические рекомендации. – Минск, 1979.

29. Чапкий С. Школа игры на выборном баяне. – К., 1978.

30. Шаров В. Динамика баяна. О двигательных навыках левой руки баяниста. – Кишинёв, 1976.

31. Шахов Г. Транспонирование на баяне. – М., 1974.

ГИТАРА

1. Манилов В. Учись аккомпанировать на гитаре.

2. Ноуд Ф. Самоучитель игры на гитаре "Шаг за шагом".

3. Шеремет В.П. "Только гитара и ты...".

4. Ариевич С.Г. Практическое руководство игры на гитаре. М., 1983.

5. Ариевич С.Г. Хрестоматия игры на гитаре. М., 1989.

6. Морген Л. Школа-самоучитель игры на гитаре. М., 1983.

7. Peter O'Mara, Patrick Scales. A rhythmic concept for funk/fusion. Advanced music, 2004.

8. Бочаров О.А. Букварь гитариста.

9. Джуліані М. 120 вправ для правої руки.

10. Бойко А. Гаммы, аккорды, арпеджио.

11. Лазарева А.Д. "Учимся играя".

12. Иванов-Крамской М. Школа игры на шестиструнной гитаре 2010.

13. Иванова-Крамская Н. Школа исполнительского мастерства юного гитариста 2009.

14. Сор Ф. Школа игры на гитаре 2008.

15. Лихачев Ю. Г. Пьесы русских композиторов в транскрипции для двух гитар 2008.

16. Зубченко О. Хрестоматия юного гитариста. Репертуар для ансамблей шестиструнных гитар 2007.

ДУХОВІ ІНСТРУМЕНТИ

1) Для флейты:

Платонов М. Школа гри на флейті. - М., 1963.

Хрестоматія педагогічного репертуару для флейти / Укл. Ю.Должиков.- М., 1970-1976, вип. I, II, III.

2) Для кларнета:

П'єси радянських композиторів для кларнета і фортепіано. - М., 1978.

Розанов С. Школа гри на кларнеті. - М., 1978.

Хрестоматія педагогічного репертуару для кларнета/ Укл. А.Штарк. - М., 1966.

3) Для валторни:

Копраш К. Етюдi. - М., 1967.

Хрестоматія педагогічного репертуару для валторни / Укл. В.Полех. -

М., 1947, ч.І; М., 1977; ч.ІІ.

Янкелевич А. Школа гри на валторні. - М., 1970.

4) Для труби:

Арбан Ж. Повна школа гри на корнет-а-пістоні та трубі. - М., 1954.

Баласанян С. Школа для труби.-М., 1972.

Вурм В. Зібрані етюдів для труби.- М., 1980.

Хрестоматія педагогічного репертуару для труби / Укл. Ю.Усов. - М., 1978.

Чумов Л. Школа початкового навчання гри на трубі. - М., 1979.

5) Для тромбона:

Блажевич В.М. «Школа для раздвижного тромбона.» - М., 1937.

Востряков М, Григор'єв Б. Школа гри на тромбоні. - М., 1973.

П'єси і ансамблі для тромбона і фортепіано. - М., 1978.

Хрестоматія для тромбона /Укл. Б.Григор'єв. - М., 1975, вип. І.

6) Для бас-туби:

Блажевич В. Школа гри на тубі,- М., 1971.

Васильєв С. Етюдів для туби. - М., 1960.

Лебедев А. Школа гри на тубі. - М., 1974.

7) Для саксофона:

Ривчун О. Школа гри на саксофоні. – М., 1976.

Прорвич Б. Хрестоматія для саксофона-альта. – М., 1978р.

Осейчук А. Школа джазової гри на саксофоні – М., 1988р.

Боцца Е. Етюдів-каприси – Paris 1982р.

Система діагностики.

Критерії оцінювання самостійної роботи.

“Відмінно” – 5 (А). Високий рівень виконання навчальної програми з дотриманням авторського тексту, темпу, динамічних відтінків, агогічних відхилень, складних ритмічних конфігурацій та мелізмів, чисте, бездоганне, стабільне, технічне виконання музичного твору. Звук у всіх його проявах (динаміка, тембр, артикуляція, ритм) відповідає художній образності. Якість володіння засобами і прийомами музичної виразності у розкритті інтонаційно-виражальних можливостей баяна (акордеона) відмінна. Відчуття форми і стилю твору; здатність до власної інтерпретації твору; високий рівень комунікативних умінь, артистизму та сценічної культури.

“Добре” – 4 (В). Високий рівень виконання навчальної програми: виконання чисте, стабільне, технічне з дотриманням авторського тексту, темпу, динамічних відтінків, складних ритмічних конфігурацій та мелізмів; належний рівень володіння штриховою технікою та звуком (динаміка, тембр, артикуляція, ритм). Якість володіння засобами і прийомами музичної виразності у розкритті інтонаційно-виражальних можливостей баяна (акордеона) на належному художньо-технічному рівні.

“Добре” – 4 (С). Виконання на належному художньо-технічному рівні з дотриманням авторського тексту, темпу, динамічних відтінків, складних ритмічних конфігурацій та мелізмів. Артикуляція відповідає художній образності. Якість володіння засобами і прийомами музичної виразності у розкритті інтонаційно-виражальних можливостей баяна (акордеона) добра. Інтерпретація відповідає художньому змісту музичного твору (з елементами творчості).

“Задовільно” – 3 (D). Посередній рівень виконання навчальної програми з неповним дотриманням авторського тексту, темпу, динамічних відтінків, складних ритмічних конфігурацій та мелізмів; гра нестабільна, технічно недовершена, допускаються неточності нотного тексту. Артикуляція відповідає розкриттю музичного твору. Володіння інтонаційно-виражальними засобами музичної виразності задовільне. Погане відчуття стилю твору; посередній рівень комунікативних умінь, артистизму та сценічної культури.

“Задовільно” – 3 (E). Виконання навчальної програми на посередньому художньо-технічному рівні з неповним дотриманням авторського тексту, темпу, динамічних відтінків, складних ритмічних конфігурацій та мелізмів; гра нестабільна, технічно недовершена. Володіння інтонаційно-виражальними засобами музичної виразності задовільне.

“Незадовільно” – 2 (FX). Низький рівень виконання навчальної програми: гра нестабільна, мають місце зупинки, "бруд" при відтворенні нотного тексту. Артикуляція не відповідає розкриттю художнього змісту музичного твору. Володіння інтонаційно-виражальними засобами музичної виразності незадовільне.

“Незадовільно” – 2 (F). Низький рівень виконання навчальної програми: гра нестабільна, з зупинками та повторами складних фрагментів твору з недотриманням авторського тексту, темпу, динамічних відтінків; низький рівень володіння штриховою технікою та звуком. Артикуляція не відповідає розкриттю художнього змісту музичного твору. Володіння інтонаційно-виражальними засобами музичної виразності незадовільне. Поверхнєве виконання, недотримання стилю твору; низький рівень комунікативних умінь, артистизму та сценічної культури.

11. ЛІТЕРАТУРА.

1. Андрейко О.І. Методи вдосконалення виконавського апарату інструменталіста: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. – Київ, 2004. – 19 с.
2. Арчажникова Л.Г. Профессия – учитель музыки: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1984. – 111с.
3. Баланчивадзе Л.В. Индивидуально-психологические различия в музыкально-исполнительской деятельности // Вопросы психологии. – 1998. – № 2. – С.151–153.

4. Басин Е.Я. Психология художественного творчества. – М.: Знание, 1985. – 64с.
5. Барсова І. Книга про оркестр. – К.: Музична Україна, 1981. – 174с.
6. Большаков А.И. Организация и руководство оркестром народных инструментов: Учеб. пособие для слушателей фак. обществ. профессий высш. учеб. заведений. – К., 1969. – 148 с.
2. Бочкарев Л.Л. Психологические аспекты формирования готовности музыкантов-исполнителей к публичному выступлению: Автореф. дис... канд.психол.наук. – М., 1975. – 23с.
3. Вопросы теории и истории смычкового исполнительства: Сб. науч. тр. Ленинградской гос. консерватории им. Н.А.Римского-Корсакова. – Л.: ЛОЛГК, 1985. – 198 с.
4. Вопросы совершенствования преподавания игры на оркестровых инструментах: Сб. статей. – М., 1978.
5. Гайдамович Т.А. Инструментальные ансамбли. Изд. 2-е. – М.: Музгиз, 1963. – 54 с.
6. Гинзбург С.Л. Что надо знать о симфоническом оркестре. 4-е изд. – Л.: Музыка, 1967. – 48 с.
7. Готлиб А.Д. Основы ансамблевой техники. – М.: Музыка, 1971. – 94 с.
8. Гуральник М.Л. Організація та керівництво народно-інструментальними колективами: Навч.-метод. посібник. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2000. Ч. I.– 128 с.
9. Давидов М.А. Теорія формування виконавської майстерності в працях українських дослідників // Науковий вісник НМАУ ім. П.Чайковського: Музичне виконавство: Зб.наук.праць. – Вип 3.– К., 1999. – С.7-22.
10. Давыдян Р.Р. Квартетное искусство: проблемы исполнительства и педагогики (Учеб. пособие для муз. вузов). – М.: Музыка, 1984. – 269 с.
11. Ержемский Г.Л. Психология дирижирования: некоторые вопросы исполнительства и творческого взаимодействия дирижера с музыкальным коллективом. – М., 1988.
12. Ильченко А.А. Повышение эффективности обучения студентов музыкально-педагогических факультетов пединститутів в оркестровом классе: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. – Киев , 1980. – 22 с.
13. Історія народно-інструментального виконавства: Метод. рекомендації до написання курсових робіт / Укл. Л.В.Шемет; Харківська державна академія культури. К-ра нар. інстр. – Харків: ХДАК, 2003. – 33 с.
14. Каргин А.С. Народное художественное творчество: Структура, форма, свойства. – М.: Музыка, 1990. – 141 с.
15. Лаптев И.Г. Детский оркестр в начальной школе: Кн. Для учителя. – М.: Гуманитарный издательский центр „Владос”, 2001. – 176 с.
16. Лапченко В.П. Інструментальні ансамблі в початкових класах: Метод. посібник / За ред. М.Т.Лисенка. – К.: Музична Україна, 1969. – 151 с.
17. Муха А.І. Симфонічний оркестр і його інструменти. – К.: Музична Україна, 1967. – 52 с.

18. Откидач В.М. Становлення оркестрового виконавства в Україні (в контексті розвитку національної художньої культури): Автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.01. – Харків, 1997. – 19 с.
19. Оркестровий клас (камерний оркестр): Програма навчального курсу для студентів мистецького факультету педагогічного університету / Укл. Пляченко Т.М. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. – 36 с.
20. Палшков Б. Особливості оркестрового виконавства // Музика. – 1971. – № 2. – С.26-27.
21. Програми педагогічних інститутів. Оркестровий клас: Програма для студентів музично-педагогічних факультетів / Укл. Ю.М.Бай, В.М.Овод. – Київ: РНМК Міносвіти України, 1992. – 20 с.
22. Развитие творческих способностей студентов в процессе изучения дисциплин оркестрового цикла / Ред. кол. Е.Я.Зазерский и др. – Л., 1985. – 153 с.
23. Рогаль-Левицкий Д.Р. Беседы об оркестре. – М.: Музгиз, 1961. – 288 с.
24. Федоришин В.І. Формування виконавської майстерності студентів музично-педагогічних факультетів у процесі колективного музикування: Автореф. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Нац. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2006. – 18 с.
25. Юцевич Є.О. Музичні інструменти (інструменти сучасного симфонічного оркестру). 2-е, доп. вид. – К., 1962. – 33 с.

ОРІЄНТОВНИЙ СПИСОК МУЗИЧНИХ П'ЄС ДЛЯ ПРОГРАМ

БАЯН / АКОРДЕОН

Поліфонічні твори

1. Й.С. Бах. Токата і фуга ре мінор; Органна прелюдія і фуга соль мінор; Органна фантазія і фуга соль мінор.
2. Й.С. Бах-Черлицький. Прелюдія і фуга ре мінор.
3. А. Вівальді-Страдаль. Концерт ре мінор.
4. Г.Ф. Гендель. – Томпсон. Пассакалія.
5. Л. Клерамбо. Чотири твори для органа.
6. В. Косенко. Пассакалія.
7. С. Франк. Прелюдія, фуга і варіації.
8. Д. Шостакович. Прелюдія і фуга ре-бемоль мажор; Прелюдія і фуга ре мажор.

Твори великої форми

1. Й. Гайдн. Соната ре мажор; Анданте з варіаціями.
2. Г. Галинін. Соната сі мінор.

3. В. Золотарьов. Партіта; Сонати № 2, № 3.
4. В. Моцарт. Соната фа мажор; Соната ре мажор.
5. А. Рєпніков. Концерт – поема.
6. Д. Скарлатті. Соната ре мінор.
7. Н. Чайкін. Соната сі мінор.
8. Ю. Шишаков. Соната.

П'єси

1. Д. Гарт. Скерцо.
2. Е. Глебов. Фантазія.
3. В. Дікусаров. Скерцо.
4. М. Лисенко. Експромт.
5. М. Мусоргський – Рахманінов. Гопак.
6. К. Мясков. Концертна п'єса.
7. Н. Паганіні – Ліст. Етюд № 5 “Охотник”.
8. Н. Паганіні – Крейслер Ф. Каприс № 24.
9. Обр. А. Онєгіна “ То не ветер ветку клонит” (російська народна пісня).
10. В. Подгорний. Фантазія на тему російської народної пісні “ Ноченька”.
11. П. Чайковський. Скерцо до мінор.
12. Й. Штраус – Яшкевич. Весенние голоса.

ГІТАРА

Етюдн:

М. Джуліані, М. Каркассі, Д. Агуадо, Ф. Сор, Н. Кост, В. Єрзунов, Ю. Могилюк.

Поліфонічні твори:

1. С. Вайс. Анданте.
2. А. Кореллі. Сарабанда.
3. В. Бах. Аллеманда.
4. С. Вайс. Куранта.
5. В. Моцарт. Буре.
6. А. Кореллі. Сарабанда.
7. К-Ф-Є. Бах. «Кантабіле».
8. Л. Ронкаллі. Прелюдія.
9. Й. Гайдн. Менует.
10. Ф. Таррега. Прелюд.

11. М. Каркассі. «Модерато».
12. П. Пахельбель. Гавот.
13. М. Каркассі. Андантіно.
14. М. Каркассі. Прелюд.
15. М. Джуліані. Анданте.
16. Ф. Сор. Анданте.

Твори великої форми:

1. Ф. Граньяні. Соната.
2. Г. Бішофф. Сарабанда.
3. А. Діабеллі. Соната.
4. М. Джуліані. Рондо.
5. Ж. Рамо. Менует.
6. Л. Бетховен. Скерцо.
7. Ф. Морено-Торроба. Сонатіна.
8. Ф. Каруллі. Рондо.
9. Д. Агуадо. Аллегро.
10. Ф. Рамо. Менует.
11. М. Джуліані. Прелюд.
12. Ф. Каруллі. Скерцо.
13. А. Діабеллі. Скерцо.
14. В. Моцарт. Менует.
15. М. Джуліані. Ларгетто.
16. Й. Бах. Менует.

П'єси:

1. І. Альбеніс. Легенда.
2. Ю. Могилюк. Іспанське балеро.
3. Ф. Циммерман. Вальс.
4. Й. Мерц. Повільний танець.
5. В. Єрзунов. Експромт.
6. Ю. Могилюк. Ноктюрн.
7. А. Павленко. Почуття.
8. Є. Кесельман. Лірична п'єса.
9. Ю. Могилюк. Вальс-шутка.
10. Ю. Могилюк. Старовинна французька мелодія.
11. В. Гомес. Романс.
12. А. Іванов-Крамскої. Вальс.
13. А. Греченінов. Льон.
14. Ф. Шуберт. Вальс.
15. Ф. Каруллі. Вальс.
16. Р. н. п. "Ивушка".

ДУХОВІ ІНСТРУМЕНТИ

1. Вправи та етюди

1. Пресман А. Обрані етюди для кларнета.
2. Митронов О. Школа гри на трубі. М., 1973. Етюди.
3. Ривчун О. Школа гри на саксофоні. Етюди.
4. Блажевіч В. Сімдесят етюдів для труби.
5. Бакланова Н. 10 етюдів.
6. Клозе Г. 8 етюдів.
7. Боцца Е. етюди-каприси.
8. Шторк Р. Три етюди.

2. Твори малої форми

1. Діабеллі О. Анданте.
2. Бах І.С. Арія.
3. Косма Ж. The Autumn Leaves.
4. Гершвін Дж. Гострий ритм.
5. Гершвін Дж. О леді будьте ласкаві.
6. Шостакович Д. Анданте.
7. Косенко В. Вальс.
8. Бабаєв А. Весела прогулянка.
9. Dizzy Gillespie, A Night in Tunisia.
10. Капорале А. Ларго і Аллегро.
11. Леві Дж. Велика російська фантазія.
12. Абреу Е. Тіко-Тіко.
13. Альбіноні Т. Адажіо.
14. Браю А. Карусель.
15. Відофт Р. Веселий саксофоніст.
16. Аренський О. Серенада.
17. Яковчук О. Капричіо.
18. Щуровський Ю. Романс.
19. Демерсман Дж. Фантазія.
20. Найсоо У. Твої очі.
21. Гріг Е. Танець Анітри.
22. Власов В. Рапсодія.
23. Глазунов О. Роздуми.
24. Гомоляка В. Українська рапсодія.
25. Скорик М. Гуцульський тріптіх.
26. Легран М. Літо знає.
27. Паркер Ч. Втеча з Нью-Йорку.
28. Берлін О. Елегія.

3. Твори великої форми

1. Шпор Л. Концерт №1. до мінор.
2. Стаміц К. Концерт №1 мі бемоль мажор.

3. Брунс В. Концерт №2 сі бемоль мажор.
4. Вінчі Л. Соната.
5. Вебер К.М. Варіації.
6. Вебер К.М. Концертіно.
7. Фрід Я. Соната мі-мінор.
8. Крестон П. Соната.
9. Чугунов Ю. Сюїта настроїв.
10. Валькер Дж. Сонатина.
11. Коган Концерт №1.
12. Демерсман Дж. Венеціанський карнавал (варіації).
13. Вівільді А. Концерт №1 ля мінор.
14. Паке Р. Концерт№1.
15. Гайдн Й. Концерт.
16. Римський-Корсаков М. Концерт.
17. Глазунов О. Концерт.
18. Юйама. Дивертисмент.

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ"ОСНОВНИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ /СКРИПКА/"

Мета курсу - підготовка висококваліфікованих вчителів музики, що вільно володіють грою на скрипці, досвідчених педагогів, вихователів дітей та юнацтва.

Основним завданням курсу є навчання студента гри на скрипці щоб він міг професійно, з глибоким знанням справи проводити уроки музики та позакласну роботу в загальноосвітній школі.

Відповідно до цієї мети і основного завдання курсу випускник повинен оволодіти таким рівнем педагогічної й музично-виконавської майстерності, який забезпечує:

а/ проведення уроків музики в усіх класах школи на рівні сучасних вимог;

б/ вільне володіння навичками керування хором, ансамблем з використанням у цій роботі скрипки;

в/ професійне викладання гри на скрипці в музичних класах при загальноосвітніх школах, студіях, педагогічних, музично-педагогічних і культурно-освітніх училищах, педагогічних інститутах;

г/ володіння інструментом, що дозволяє виконувати нескладну програму сольних скрипкових творів, партію скрипки в камерних ансамблях, камерному, симфонічному, українському народному оркестрі;

д/ можливість самостійно розбиратися в незнайомих йому скрипкових і ансамблевих творах з участю скрипки, вникнути в зміст і форму цих творів, грамотно визначити штрихи, аплікатуру залежно від характеру і стилю, творчо застосовуючи весь комплекс теоретичних і

практичних знань, набутих у процесі навчання у вузі;

е/ організацію на професійному рівні смичкових та інших інструментальних ансамблів й оркестрів при школах і студіях, керування роботою цих колективів, а у випадку необхідності - інструментування різних творів для відповідного складу виконавців.

У зв'язку з цими завданнями викладання гри на скрипці повинно мати професійно-педагогічний характер.

До найважливіших завдань належить також і ряд вимог, виконання яких необхідне для успішної практичної роботи в школі. Так, для вчителя музики загальноосвітньої школи особливо важливо володіти аналітичним мисленням, уміти самостійно розбиратися в художніх і педагогічних завданнях музичного твору, володіти навичками відтворення мелодії на слух, її гармонізації, вміти читати з аркуша хоріві, вокальні та інструментальні твори, акомпанувати хору, солістам і власному співу.

Навчання у класі основного інструмента повинно сприяти формуванню творчої особистості майбутнього вчителя, вихованню смаку, розвитку професійної самостійності, творчої активності, розширенню музичного кругозору

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ (скрипка)

У музичній педагогіці поряд із застосуванням індивідуальної методики навчання обов'язково і першочергово повинні реалізовуватися загальні принципи викладання, в межах індивідуального переломлення яких відбувається процес виховання педагога-музиканта. Індивідуальний почерк роботи педагога повинен бути лише засобом здійснення головного завдання курсу гри на скрипці у педагогічному вузі.

Основні принципи скрипкової педагогіки, з яких слід виходити під час організації навчального процесу.

Єдність художнього і технічного розвитку студента

Неможливо уявити собі виконавську діяльність музиканта, в якій художньо-виразний бік гри був би відірваний від професійно-технічного оформлення. Звідси випливає висновок, що гармонійність підготовки - необхідна вимога зрілого музикування - повинна бути домінуючою ознакою процесу навчання музиканта-педагога від початку до завершення. На жодному етапі навчання студента у класі основного інструмента неприпустимо принижувати художній або технічний бік його розвитку.

Правильне спрямування роботи студента полягає в безперервному взаємопроникненні засвоювання художніх завдань і оволодіння технікою. Для того, щоб переконливо розкрити зміст художнього твору, треба досконало оволодіти технікою гри на інструменті. Навіть у грі звичайної гами завжди повинні здійснюватися найпростіші навички художнього виконання /виразність звучання, певний план зміни динамічних відтінків, точна інтонація, ритмічна дисципліна тощо/. Час для вивчення технічного матеріалу /гами, арпеджіо, етюди, акорди та вправи в "настройці" хору/ слід заздалегідь запланувати так, щоб цей матеріал тісно пов'язувався з роботою

над художніми музичними творами.

У співвідношенні двох аспектів розвитку студента пріоритет слід, звичайно, віддати художньому розвитку. Оволодівати засобами можна лише тоді, коли ясно є мета. При цьому єдність художнього й технічного розвитку, з провідною роллю першого, повинна бути керівним положенням педагогічної роботи на всіх етапах формування скрипаля, а не лише тоді, коли педагог має справу із здібним студентом.

Музично-слухова уява і робота над інтонацією

Вирішальна роль в інтонуванні на смичкових інструментах належить слуховій підготовці студента-скрипаля. Чим точніше її яскравіше уявляє він акустичну і художню якість звуків мелодії, тим чистіша його інтонація. Робота над вихованням чистої інтонації пов'язана насамперед з безперервним розвитком і вдосконаленням музичного слуху, з умінням виконавця створювати музично-художні уявлення. В свою чергу музично-слухова уява - вирішальний фактор, що значною мірою допомагає поєднати художній і технічний розвиток майбутнього вчителя музики - скрипаля. Кожний студент у процесі засвоєння музичного твору повинен навчитися сольфеджувати нотний текст, а також проспівувати його, не називаючи нот, спершу в реальному звучанні, а потім за допомогою внутрішнього слуху.

Виховання внутрішнього слуху, досягнення високого рівня його розвитку значною мірою забезпечує формування навички чистого інтонування. Вміння грати чисто означає передусім здатність ясно уявляти правильне звучання ноти і координувати його висоту з тактильним відчуттям та порівнювати це уявлення з реальним звучанням. Зрозуміло, що тут керівна роль належить слуховій уяві, яка спрямовує всі виконавські рухи на досягнення певної мети - чистого інтонування.

Інтонація на смичкових інструментах - не лише необхідна умова, а й важливий засіб художньо-виразного виконання музики. Сприймання змісту музики слухачами багато в чому залежить від частоти інтонації виконання. Без чистого інтонування всі інші аспекти виконавства втрачають будь-який сенс. На противагу інструментам із зафіксованим звукорядом /фортепіано, домра, баян/, де виконавець користується "готовою" інтонацією, на смичкових інструментах інтонацію треба творити майже при кожному видобуванні звука. Тому інтонування на цих інструментах є справжнім елементом виконавства, що вимагає значної активності внутрішнього музичного слуху.

Робота над інтонацією включає:

розвиток музичного слуху й самоконтролю /гра у повільному темпі, перевірка висоти звуків, уважне вслуховування до чисто інтованих звуків, їх запам'ятовування, застосування фермат у навчальних цілях тощо/;
набуття стійких навичок інтонування під час гри в одній позиції, багаторазову перевірку правильних рухів лівої руки у різних темпах, досягнення певної якості звуку.

Для чистоти інтонування, відчуття тональності, вдосконалення прийомів звуковидобування, розвитку «керованої» пальцевої швидкості

особливе значення має робота над гаммами /в одноголосному викладі та подвійними нотами/ і арпеджіо.

Велику роль під час інтонування відіграє також правильне використання вібрації. Щоб забезпечити точний слуховий контроль, її слід застосовувати помірковано. Вивчаючи складні щодо інтонації уривки музичного твору, доцільно тимчасово відмовлятися від вібрування.

Вільність рухів студента-скрипаля під час гри.

Слухові уявлення самі собою ще не гарантують високих виконавських досягнень. Їх потрібно вміло реалізувати.

Відомо, що від тієї чи іншої форми постановки значною мірою залежить і виразна якість звуку, а також всі технічні прийоми скрипкової гри. Координація слуху й руху буде неможливою, якщо в ігровому апараті виконавця буде /хоча б найменше зайве/ напруження м'язів. Тому педагогічна робота зі студентом повинна бути спрямована, крім суто музичних цілей, на обов'язкове виховання такої системи ігрових рухів, у якій головною умовою будуть мінімальні витрати м'язової енергії. Зусилля викладача основного інструмента будуть ефективними тільки тоді, коли звільнення м'язів кожної руки буде пов'язане з роботою над досягненням м'язової вільності в усьому тілі, що допоможе одночасному зняттю будь-якого напруження у психіці. При цьому треба пам'ятати, що критерій доцільності певної постановки полягає не в абстрактній вільності м'язів, а в досягненні конкретної звукової мети, тобто високої якості звучання. Студенту треба засвоїти умовно-рефлекторні зв'язки між точним уявленням звуку й вільним виконавським рухом, за допомогою якого досягається реалізація уявлюваного звучання. Такі зв'язки надійно встановлюються, коли кожний виконавський рух вивчається окремо під свідомим контролем і багаторазовим повторенням автоматизується. Таким чином, прості рухи поєднуються у складніші комплекси і поступово формують виконавські навички. Вільність м'язового відчуття у процесі вироблення технічних навичок значною мірою зумовлює розкутість психіки; рівновагу між збудженням, і гальмуванням нервових процесів і одночасно обумовлюється ними. Викладачеві слід детально продумати систему класної й самостійної роботи з кожним студентом, яка б спиралася на поступове нарощування труднощів, їх логічну послідовність і взаємозв'язок.

Індивідуальний підхід до студентів

Основною формою навчально-виховної роботи в класі скрипки є урок, який проводиться індивідуально з кожним студентом. Основою успішного проведення уроку й розвитку студента є індивідуальний підхід. Залежно від конкретного завдання з кожним студентом визначається спрямування і зміст уроку /робота над інтонуванням, звуковидобуванням, штрихами, художнім образом тощо/.

Завдання педагога передусім полягає в тому, щоб виховувати різних за творчою індивідуальністю, не схожих один на одного, але високопрофесійних музикантів-викладачів.

Добір навчального матеріалу повинен відповідати індивідуальним особливостям студента, рівню його загальномузичного й виконавського розвитку. В умовах музично-педагогічного факультету треба приділяти значну увагу саме цьому, оскільки рівень підготовки студентів дуже різноманітний - від школи-семирічки до спеціального відділу музичного училища. При цьому необхідно, щоб до закінчення інституту всі студенти виконали належну програму й досягли відповідного професійного рівня. Багато тут залежить від педагога, який на початку I і II семестрів кожного навчального року повинен скласти індивідуальні навчальні плани для студентів свого класу. Дуже важливе розумне спрямування цієї роботи. Плани затверджуються кафедрою основного інструмента /або струнною секцією/ і доводяться до відома студентів. При складанні індивідуального плану педагог повинен враховувати вимоги й завдання, поставлені перед ним як вихователем майбутніх вчителів музики у школах, а також рівень обдарованості та професійної підготовки студента. Індивідуальні плани студентів, у яких базовою освітою є музична школа, повинні відрізнятися від планів студентів, які закінчили, наприклад, музичне училище. Студентів, що закінчили ДМШ, бажано ознайомлювати з більшою кількістю творів – інструктивного і художнього плану. При цьому не слід невинувато ускладнювати програму або спрощувати її, штучно затримуючи зростання майстерності того чи іншого студента.

Проблема виховання індивідуальності в процесі навчання вимагає уважного вивчення психічних особливостей студента, його нахилів, смаків, творчих і виконавських можливостей. Ефективність діяльності педагога значно підвищиться, якщо він зможе визначити природні схильності свого студента і буде навчати його так, щоб пробудити зацікавленість у роботі.

Вибір певних методів впливу на виховання залежить від правильного розуміння типу нервової системи студента. Врахування її особливостей впливає на добір репертуару, який повинен бути різноманітним і гнучким. Неприпустимо застосовувати стандартне використання одного й того ж репертуару в навчанні багатьох студентів класу. Скрипкова література настільки багата, що можна й потрібно користуватися кількома варіантами репертуарних планів, близьких за художнім і технічним рівнем, але різних за специфічними художніми характеристиками.

Внаслідок індивідуального підходу у студента розвиваються лише йому притаманні риси, з яких поступово формується творча індивідуальність майбутнього викладача музики в школі.

Самостійна робота студента

Одним з головних завдань скрипкового класу музично-педагогічного факультету є розвиток творчої професійної самостійності студента. Сюди входять теоретична грамотність, художній смак, знання і розуміння стилів, уміння розбиратися у фактурних особливостях твору, свідоме визначення методики розучування твору та прийоми і послідовність роботи над ним. Це необхідно студенту для особистої виконавської діяльності і педагогічної організації роботи над будь-яким твором: інструментальним, хоровим чи

вокальним.

Проблема розвитку самостійності пов'язана з активізацією методів навчання, через те, що самостійна робота не зводиться тільки до виконання домашніх завдань, а пронизує увесь процес навчання. Викладач повинен постійно розвивати творчу ініціативу, створювати на уроках проблемні ситуації. Так, працюючи над фразуванням музичної фрази викладач може запитати свого вихованця: «Чому ви вважаєте доцільним таке виконання?» та інше. Цим він збуджує активність й викликає інтерес молодого спеціаліста до поставлених на уроці проблем, даючи зрозуміти, що в мистецтві не може бути єдино можливого шляху вирішення того чи іншого питання.

Частину творів, передбачених навчальною програмою, слід вивчати самостійно. Для цього вже з I курсу слід систематично визначати завдання з самостійного розбору музичних творів, включаючи такі форми роботи, як вибір аплікатури, штрихів, фразування, що відповідав певному характеру музичного уривку, а також розвиток навичок читання з аркуша. Через деякий час викладач перевіряє виконання завдання і разом із студентом аналізує припущені помилки, роблячи відповідні узагальнення.

З метою підготовки майбутнього вчителя музики до роботи в умовах населених пунктів, де немає спеціальних майстерень для ремонту музичних інструментів, доцільно навчитися також доглядати та вміти зробити дрібний ремонт свого інструмента - замінити й правильно натягувати струни, регулювати й змазувати кілки, приладжувати підставку та дужки, замінити струни струнотримача тощо.

СПЕЦИФІКА ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ ІЗ СКРИПКОЮ

Перед студентом-скрипалем стоїть ряд додаткових завдань, що впливають із специфіки його майбутньої практичної роботи.

Шкільний вчитель музики - скрипаль має певні переваги перед вчителями, які грають тільки на фортепіано чи баяні. Інструмент з натуральним, нетемперованим строем, тембром, близьким до людського голосу, скрипка в більшій мірі сприяє розвитку музичного слуху учнів, ніж фортепіано або баян, які мають темперований стрій, а портативність скрипки дозволяє викладачеві використовувати цей інструмент у будь-яких умовах. Починаючи з перших курсів, студент у класі основного інструмента повинен одержати й відповідні навички настроювання дитячого хорового колективу за допомогою скрипки. Йому необхідно навчитися грати тонічні, субдомінантові й доміантові акорди з трьох-чотирьох звуків у тому розташуванні, яке відповідає можливостям дитячого голосу.

Смичок - це також інструмент, який допомагає вчителю проводити урок. Замінюючи педагогові диригентську паличку, він допомагає учням почути і «побачити» фразування того чи іншого уривку з музичного твору.

Навчальний матеріал студентів-скрипалів не слід перевантажувати вивченням великої кількості інструктивно-педагогічного матеріалу. Його

слід підбирати так, щоб внаслідок вивчення студент зміг отримати весь комплекс знань, необхідних для практичної роботи у школі.

Використовуючи скрипку як допоміжний інструмент на уроках з сольфеджування, майбутньому вчителю музики необхідно вміти грати на ній окремі партії хороших творів, написаних у скрипковому і басовому ключі, швидко переносити будь-яку мелодію в октаву або транспонувати на секунду, терцію, квінту тощо, тобто заграти в регістрі найбільш доступному для виконання дитячими голосами.

У практичній роботі шкільного вчителя музики одним з необхідних умінь є «підбирання на слух». У класі основного інструмента треба постійно розвивати ці навички за допомогою різних вправ на підбирання знайомої мелодії на слух. Починати треба з простих завдань і поступово їх ускладнювати. Все це добре розвиває не тільки музичну пам'ять, а й певні технологічні прийоми гри на скрипці /звуковидобування, штрихи, інтонація, ритм тощо/.

Виходячи з того, що на практиці уроки музики в школі не зводяться лише до розучування пісень, а знайомлять також з найкращими зразками світового класичного та сучасного музичного мистецтва, майбутній вчитель повинен вміти використовувати у цій роботі скрипку. Викладач основного інструмента повинен на конкретних прикладах навчити студента загальним елементам цієї важливої справи. Так, проводячи урок музики в школі зі скрипкою, на якому мова йде про симфонічну творчість Л.Бетховена, можна навести учням такі приклади: з першої частини П'ятої симфонії Л.Бетховена заграти «тему долі», яка є головним «зерном» усієї частини /до речі, у симфонії її виконує струнна група оркестру та кларнети/, потім контрастну до неї побічну партію /в оркестрі її виконують перші скрипки/, далі бажано зіграти на скрипці розвиток побічної партії в експозиції, яка передає хвилеподібні динамічні рухи. Таким чином, на наочних прикладах учитель показує й розкриває характер кожної теми, а також пояснює їх образну роль у динаміці композиційного розвитку цього твору. Все це активізує інтерес учнів до музики, краще настроює їх до цілісного сприйняття художнього образу симфонії.

За допомогою частої і особистої взаємодії педагога із студентом на індивідуальних заняттях з основного музичного інструмента відкриваються великі можливості у благородній і складній справі виховання майбутніх учителів музики.

Практика показує, що ефективною формою поточної звітності є проведення протягом семестру модульних контролів. З технічної підготовки студенти складають:

1/ гами, які вивчалися під час навчального року, в тому числі гра арпеджіо й акордів.

2/ два етюди на різні види техніки.

Академічні концерти й технічні заліки проходять на сцені.

Кожний з цих виступів треба обговорювати з виставленням оцінки, яка заноситься до журналу секції.

Прилюдний виступ підвищує відповідальність майбутнього вчителя, розвиває у нього почуття самоконтролю, привчає до володіння собою на сцені, що сприяє вдосконаленню сольної виконавської практики. Студент може виступати лише з тими творами, які були попередньо виконані на академічному концерті чи екзамені або були схвалені викладачем в індивідуальному порядку.

Виступ у сольному концерті за рішенням кафедри може бути зарезервований як залік.

Доцільно організовувати відкриті концерти з різною програмою. На відкритих концертах виступають студенти, які одержали на академічних концертах відмінні оцінки /з тією ж програмою/.

Між викладачами інструментальних класів слід організувати систематичний взаємообмін практичним досвідом роботи /обговорення окремих методичних планів, виступів студентів, відкритих уроків тощо/.

ЗМІСТ ПРОГРАМНИХ ПЛАНІВ-МІНІМУМІВ СТУДЕНТІВ-СКРИПАЛІВ

Індивідуальний програмний план-мінімум студента-скрипаля складається з репертуарних списків, які містять твори з таких основних розділів:

1. Твори класичного скрипкового репертуару XVII-XVIII ст.: А.Кореллі, Ф.Джемініані, Ф.Верачіні, П.Нардіні, А.Вівальді, Дж.Тартіні, І.Леклера, Г.Пун'яні та інших; XIX ст.: Дж. Віотті, П.Роде, Р.Крейцера, Л.Шпора.
- 2.Твори поліфонічного стилю: Й.С.Баха, Г.Телемана та інших.
- 3.Твори великих класиків: Г.Генделя, Й.Гайдна, В.А.Моцарта, Л.Бетховена.
- 4.Твори віртуозно-романтичного напрямку: Н.Паганіні, Г.Ернста, Г.Венявського, А.В'єтана, Ф.Мендельсона.
- 5.Твори зарубіжних композиторів другої половини XIX - першої половини XX ст.: Е.Лало, Й.Брамса, А.Дворжака, К.Сен-Санса, Ф.Крейслера та інших.
- 6.Твори українських композиторів-класиків: М.Лисенка, К.Стеценка, С.Людкевича, Л.Ревуцького, А.Кос-Анатольського.
- 7.Твори сучасних українських композиторів: О.Гомоляки, К.Домінчена, О.Зноско-Боровського, Б.Лятошинського, М.Скорика, А.Солтиса, А.Штогаренка, І.Карабіца та інших.
- 8.Оригінальні твори та переклади російських композиторів: Н.Глінки, П.Чайковського, Ц.Кюї, М.Римського-Корсакова, О.Глазунова, С.Рахманінова, А.Лядова.
- 9.Твори радянських композиторів: С.Прокоф'єва, Д.Шостаковича, А.Хачатуряна, Д.Кабалевського, Р.Щедріна, А.Мачаваріані, І.Фролова, Е.Денисова та інших.

10. Твори сучасних зарубіжних композиторів: Б.Бартока, Я.Сибеліуса, К.Шимановського, П.Владігерова, В.Лютославського.

Навчально-технічний матеріал: вправи, гами, етюди.

Послідовність, в якій проходить вивчення наведених розділів плану-мінімуму, а також обсяг творів визначаються викладачем залежно від індивідуальних особливостей розвитку кожного студента. При складанні піврічних індивідуальних планів для студентів викладач мусить обов'язково передбачити включення цих розділів на тому чи іншому етапі навчання. Педагог повинен враховувати й необхідність охоплення /у межах зазначених розділів/ якомога більшої кількості творів різних за змістом, формою та жанрами: сонат, концертів, поліфонічних творів, п'єс, етюдів, ансамблевої літератури, творів шкільного репертуару.

Репертуар навчального плану бажано складати з творів різноманітних за стилем, змістом і формою, а також за використанням в них виражальних і технічних засобів. З метою кращого засвоєння студентом різних стилів, епох, напрямів і національних шкіл доцільно пройти з ним у класі якомога більше творів, що складають кожний з розділів програми-мінімуму.

До завдання курсу гри на скрипці входить виховання ансамблевих навичок, а також навичок читання з аркуша, транспонування і практична гармонізація на скрипці мелодій. З цією метою до програми курсу вводяться ансамблеві твори /струнних і фортепіанних дуетів, тріо/ та акомпанементів /значною мірою вокальних і хорових творів, які можуть бути використані на уроках музики в школі/.

Розподіл репертуару по курсах.

Орієнтовні екзаменаційні програми

I курс

Варіант I програми

1. В.А.Моцарт. Концерт №4 /ч. I/
2. М.Лисенко. Елегія
3. Ф.Крейслер. Синкопи

Варіант II програми /полегшений/

1. Г.Гендель. Соната № 2 /ч. 1-2/
2. В.Гомоляка. Ноктюрн
3. Ф.Шуберт. Бджілка

II курс

Варіант I програми

1. Т.Віталі. Чакона
2. С.Орфєєв. Веснянка
3. Ф.Крейслер. Прелюдія і алегро /у стилі Пун'яні/

Варіант II програми /полегшений/

1. Й.С.Бах. Концерт ля мінор /ч. I/
2. А.Штогаренко, Д.Клебанов. Пісня
3. В.Богданов-Березовський. Скерцо

III курс

Варіант I програми

1. Й.-С.Бах. Партита ре мінор /Алеманда і Жига/
2. Ф.Мендельсон. Концерт мі мінор /ч. I/
3. Б.Лятошинський. Танець на українські теми
4. Р.Вагнер. Листок з альбому

Варіант II програми /полегшений/

1. Г.Телеман. Фантазія № 2 /Ларго і АLEGRO/
2. А.В'єтан. Концерт й № 2 /ч. I/
3. А.Кос-Анатольський. Мазурка
4. Г.Венявський. Легенда

IV курс

Варіант I програми

1. Й.-С.Бах. Соната соль мінор для скрипки соло /Адажіо Престо/
2. К.Сен-Санс. Концерт № 3 /ч. I або II та III/

3. М.Скорик. Танець з «Гуцульського триптиху» /обр.

Б.Каськіва/

4. П.Сарасате. Андалузський романс

Варіант II програми /полегшений/

1. Г.Телеман. Фантазія № 7 /Адажіо і АLEGRO/
2. М.Брух. Концерт соль мінор /ч. I/
3. В.Гомоляка. Молдавський танець

V курс

Варіант I програми

1. I. Й.-С.Бах. Партита Мі мажор /Прелюдія і Лур/
2. А.Хачатурян. Концерт /ч. I або II та III/
3. А.Солтис. Танець /ред. Ю.Криха/
4. П.Сарасате. Інтродукція і Тарантела

Варіант II програми /полегшений/

1. Й.-С.Бах. Партита ре мінор /Сарабанда і Жига/
2. Г.Венявський. Концерт № 2 /ч. I/
3. В.Гомоляка. Карпатська легенда
4. С.Слонімський. Мелодія

Програмний мінімум для студентів I курсу

Протягом першого навчального року студент повинен пройти такий мінімум художнього й навчально-технічного матеріалу:

1/ чотири гами і арпеджіо /мажорні й мінорні/ у всіх основних штрихах /деташе, легато, комбіновані штрихи, мартле/; подвійні ноти залежно від підготовки студента: якщо він до вступу в інститут не грав подвійних нот, то вивчення цього розділу техніки слід починати з гри октав, терцій і секст у розгорненому вигляді в межах трьох позицій;

2/ шість-вісім етюдів /кількість їх встановлюється залежно від їх обсягу і ступеня складності/;

3/ один твір великої трьох-чотирьохчастинної форми /концерт, соната/ або два одночастинних великих твори /фантазії, варіації тощо/;

4/ чотири твори малої форми різного стилю й характеру, з них один-два твори українських авторів;

5/ дві п'єси для ансамблю /дует, терцет, унісон або ансамбль скрипалів тощо/;

Якщо після вступу на I курс у студента виявилися професійні недоліки /зокрема, дефекти постановки/, педагог повинен змінити навчальний план цього студента, довести його до такого рівня, який він вважає доцільним і зайнятися серйозно виправленням недоліків.

Орієнтовний репертуар для I курсу

Гами - трьохоктавні, які мають не більше трьох ключевих знаків. Трьохструнні акорди.

ЗБІРНИКИ ГАМ І ВПРАВ

Е.Гілельс. 24 гами і арпеджіо

А.Григорян. Гами і арпеджіо

Г.Шрадїк. Вправи, зошит I

ЕТЮДИ

Я.Донт, Етюд ор. 37

Г.Кайзер. Етюд

Р.Крейцер. Етюд

Ж.Мазас. Етюд

Ф.Фіорілло. 36 етюдів

К.Мострас. Етюд-дуети для двох скрипок, частина I

ТВОРИ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Й.-С.Бах. Концерт ля мінор, ч. I

Ш.Беріо. Концерт № 7, ч. I; № 9, ч. I

Ф.Верачіні. 12 сонат: № 4-6

А.Вівальді. Концерти Соль мажор, соль мінор, ля мінор

Д.Віотті. Концерти: № 22-24

А.В'єтан. Балада і Полонез

Г.Гендель. Сонати: № 2, 3, 6

Ф.Джемініані. Соната ре мінор

Д.Кабалевський. Концерт, ч. I

П.Каструччі. Концерт /ред. Ю.Уткіна/

А.Кореллі. Сонати, ор. 5: № I, 3-5, 8, 9

Р.Крейцер. Концерти: № I3, 19, ч. I

В.Моцарт. Концерти: Ре мажор "Аделаїда", №1, 3, 4

П.Роде. Концерти № 7, 8, 10

Ж.Сенайе. Соната соль мінор

Л.Шпор. Концерти: № 2, 9

А.Штогаренко. Концертино

К.Шутенко. Концертино
В.Шуть. Старовинна соната
Ю.Щуровський. Варіації на українську народну тему /пер. В.Сте-
ценка/

ТВОРИ МАЛОЇ ФОРМИ

А.Айвазян. Пісня
А.Александров. Арія в класичному стилі
О.Аляб'єв. Інтродукція і Тема з варіаціями
А.Аренський. Кукушка
А.Баланчівадзе. Танець
Й.-С.Бах. Сарабанда і Гавот, Сіціліана
Й.Бенда. Граве
Л.Бетховен. Менует Соль мажор, Контрданс, Турецький марш,
Екосез, Рондо
Ф.Верачіні. Ларго А.Вівальді. Інтермеццо
А.В'єтан. Фантазія-Аппасіоната
Й. Гайда. Менует бика
Г.Гендель. Аріозо, Арія /обр. К.Мостраса/
О.Глазунов. Східний романс
М.Глінка. Мелодійний вальс
Р.Глієр. Інтермеццо з опери "Шах-Сенем", Романс до мінор, Скерцо
Х.Глюк. Мелодія
Д.Граціолі. Адажіо
Д.Дакен. Зозуля
Б.Дваріонас. Елегія
Д.Кабалевський. Імпровізація
А.Кореллі. Алегро
Ц.Кюї. Аріозо, Апасіоната, Східна мелодія
Ж.Леклер. Алегро
І.Маттесон. Арія
К.Мострас. Східний танець
В.Моцарт. Арія, Гавот
М.Парадіс. Сіціліана
С.Прокоф'єв. Гавот з Класичної симфонії, Легенда
П.Фіокко. Алегро
П.Чайковський. Баркарола, Сумна пісенька
В.Шер. Повільний вальс
Д.Шостакович. Романс, Елегія, Весняний вальс, Анданіно з квартету
№ 4 /пер. Д.Циганова/; Адажіо
Ф.Шуберт. Бджілка
А.Эшпай. Мелодія і танець
Е.Яхніна. Мелодія
П'єси українських композиторів
В.Барвінський. Народна мелодія
Г.Верьовка. Лірична пісня

В.Гомоляка. Ноктюрн
О.Зноско-Боровський. Гуцульська пісня, Бурлеск, Пісня, Веселий танець, Туркменська мелодія, У старовинному стилі
А.Едлічка. Задумала вража баба
В.Косенко. Етюд, ор. 15; Балетна сцена /пер. К.Стеценка/
М.Лисенко. Сонце низенько, Елегія, Листок з альбому /пер. З.Дашака/
С.Людкевич. Квочка /скерцо/ /обр. В.Стеценка/; Болить моя головонька /пер. В.Стеценка/
Б.Лятошинський. Мелодія
Л.Ревуцький. Інтермеццо
Д.Січинський. Пісня без слів
М.Скорик. Лірник, Танок

П.Сокальський. Елегія /пер. З.Дашака/
Я.Степовий. Танець
П.Шольц. Ой, літає соколонько
Ю.Щуровський. Осіння пісня /пер. М.Грінберга/

Програмний мінімум для студентів II курсу

На II курсі необхідно вивчити такий мінімум художнього й навчально-технічного матеріалу:

- 1/ чотири гами і арпеджіо /мажорні й мінорні/ у всіх основних штрихах; подвійні ноти - октави, терції, сексти;
  - 2/ шість-вісім етюдів /у тому числі два-три етуди у подвійних нотах/;
  - 3/ один концерт або сонату, чи два одночастинних твори великої форми;
  - 4/ чотири твори малої форми різного стилю, у тому числі один-два твори українських авторів;
  - 5/ дві-три п'єси для різних ансамблів;
- Протягом II курсу студентів слід ознайомити з основними загальними питаннями методики початкового навчання гри на скрипці.

Орієнтовний репертуар для II курсу

Гами - трьохоктавні у всіх тональностях. Штрихи - деташе, легато /по 2, 3, 4, 6, 8, 12, 24 ноти на смичок/, мартле, марш, штрих "Віотті", "Паганіні", стаккато, спіккато, комбіновані штрихи.

Арпеджіо - тризвуки, секстакорди, квартсекстакорди, септакорди.

Вивчення подвійних нот /октави, терції, сексти/ до 5 позиції. Трьох і чотирьохструнні акорди. Вправи в «настройці» хору.

ЗБІРНИКИ ГАМ І ВПРАВ

С.Коргуєв. Вправи в подвійних нотах
А.Григорян. Гама та арпеджіо
Г.Шрадїк. Вправи, зошити № I, 2
Е.Гілельс. 24 гама та арпеджіо

ЕТЮДИ

Ш.Данкля. Етюд, ор. 73

Я.Донт. Етюд, ор. 37

Р.Крейцер. Етюд

О.Львов. 24 етюда

П.Роде. 24 каприса

Ф.Фіорілло. 36 етюдів

ТВОРИ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Й.-С.Бах. Концерти: ля мінор, ре мінор, Мі мажор, Ре мажор, соль мінор /пер. А.Шрек/ Ф.Верачіні. 12 сонат

Д.Віотті. Концерт № 22, ч. II, III

Т.Віталі. Чакона

А.В'єтан. Концерт № 2

Й.Гайдн. Концерт Соль мажор

Г.Гендель. Сонати: № 4, 5

Д.Кабалевський. Концерт

А.Кореллі. Фолія /ред. Г.Леонара/

Н.Леклер. Соната соль мінор

В.Моцарт. Концерти: № 1-4

Д.Перголезі. Концерт

Е.Цимбаліст. Сюїта в старовинному стилі

Д.Тартіні. Соната соль мінор «Покинута Дідона»

Ю.Шебалін. Концертино

Л.Шпор. Концерти: № 9, 11

П.Шольц. Фантазія на тему української народної пісні «Верховина»

ТВОРИ МАЛОЇ ФОРМИ

А. Бабаджян. Експромт

А.Баланчивадзе. Танець

М. Балакірев. Експромт

А.Вівальді. Адажіо

Я.Гайдн. Серенада, Каприччіо, Рондо, Віваче, Менует

Г.Гендель. Ларгетто

О.Глазунов. Листок з альбому, Арабська мелодія, Пісня трубадура

М.Глінка. Ноктюрн, Листок з альбому

Р.Глієр. Романс Ре мажор, Анданте з балету «Мідний вершник»

П.Гутін. Наспів і Рондо

Б.Дваріонас. Елегія

Е.Капп. Мелодія, Вальс

К.Караєв. Вальс, Китайська красуня, Індійська красуня з балету "Сім красунь", Анданте

Ф.Крейслер. Сіціліана та Ригодон /у стилі Франкера/, Алегретто /у стилі Боккеріні/,

менуєт /у стилі Порпора/, Прелюдія та Алегро /у стилі Пун'яні/

Ф.Куперен. Маленькі вітряні млини
А.Мачаваріані. Вальс
Ф.Мендельсон. Пісня без слів /обр. Ф.Крейслера/
А.Петров. Поема
С.Прокоф'єв. Три п'єси а опери "Дуенья": Серенада, Андантіно,
Музичний момент
Г.Пун'яні. Ларго
М.Римський-Корсаков. Пісня індійського гостя з опери «Садко», Арія
Шемаханської цариці з опери «Золотий півник» /обр. Ф.Крейслера/
Н.Рубінштейн. Мелодія
Д.Тартіні. Аріозо
І.Хандошкін. Арія
С.Цінцадзе. Мелодія
П.Чайковський. Осіння пісня, Пісня без слів
Ф.Шопен. Етюд фа мінор
Д.Шостакович. Андантіно і Пассакалія, полька з балету «Золотий
вік», Ліричний вальс С.Юдаков. Східна поема
П'єси українських композиторів
М.Вериківський. Пісня /з української сюїти/
В.Гомаліяка. Елегія, Скерцо
З.Дашак. Українська сюїта
М.Коляда. Соната № I /друга частина, ред. О.Іллевича/, Прелюд /пер.
О. Іллевича/
М.Лисенко. Сумний спів, Пряла
Д.Лекгер. Етюд мі мінор
С.Людкевич. Чабарашка
Б.Лятошинський. Памірська мелодія /із циклу «Три п'єси на
таджицькі теми»/
С.Орфеев. Веснянка
М.Скорульський. Мелодія, Танець /пер. М.Грінберга/
А.Солтис. На полонині
Г.Таранов. Дві п'єси /Колискова і Танець/
А.Штогаренко, Д.Клебанов. Пісня
В.Шуть. Адажіо

Програмний мінімум для студентів III курсу

На III курсі студент повинен вивчити такий мінімум художнього й навчально-технічного матеріалу:

1/ чотири гами і арпеджіо /мажорне й мінорне/ у всіх основних штрихах. Подвійні ноти - октави, терції, сексти, вивчення децим і «фінгерованих» октав;

2/ шість-вісім етюдів /у тому числі три-чотири в подвійних нотах/;

3/ один концерт або два одночастинних твори великої форми;

4/ дві-три частини сольних сонат і партит М.-С.Баха або дві-три частини Фантазій Г.Телемана/;

5/ чотири твори малої форми, в тому числі один-два віртуозного плану;

6/ три-чотири п'єси для різних ансамблів;

7/ три-чотири акомпанементи п'єс шкільного репертуару.

Протягом III курсу суттєвим розділом програми слід вважати ознайомлення студентів з методами транспонування найпростіших мелодій, а також навичками їх практичної гармонізації на скрипці.

Орієнтовний репертуар для III курсу

Гами - трьохоктавні у всіх тональностях; продовження роботи над основними штрихами.

Усі види арпеджіо. Подвійні ноти у всьому діапазоні гам, які вивчаються.

Трьох- чотирьохструнні акорди.

Вивчення хроматичних гам у межах двох октав.

Збірники гам і вправ

С.Коргуєв. Вправи у подвійних нотах

К.Флеш. Гама та арпеджіо

О.Шевчик. Вправи у подвійних нотах, ор. 9

Г.Шрадїк. Вправи: зошити №1,2

А.Григорян. Гама і арпеджіо

Етюди

Н.Бакланова. Етюди на складне інтонування

Ш.Данкля. Етюди, ор. 73

Я.Донт. Етюди, ор. 35

Р.Крейцер. Етюди

П.Роде. 24 каприса

О.Львов. 24 етюда

ПОЛІФОНІЧНІ ТВОРИ ДЛЯ СКРИПКИ СОЛО

Й.-С.Бах. Сонати і партити для скрипки соло

Г.Телеман. 12 фантазій

К.Мострас. Прелюдії для скрипки соло

ТВОРИ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

Й.-С.Бах. Концерт Мі мажор

С.Василенко. Сюїта

Т.Віталі. Чакона /ред. П.Шарл'є/

А.В'єтан. Концерти: № 2, 4

Ф.Джемініані. Соната до мінор

Л.Кніппер. Концерт

А.Кореллі. Фолія /ред. Ф.Давида/

Ф.Крейслер. Концерт До мажор /у стилі Вівальді/

Ц.Кюї. Концертна сюїта

І.Леклер. Соната Ре мажор, Концерт ре мінор

П.Локателлі. Соната соль мінор

Ф.Мендельсон. Концерт

В.Моцарт. Концерти: № 1-4
П.Нардіні. Соната Ре мажор
Д.Перголезі. Концерт Сі-бемоль мажор
А.Рубінштейн. Концерт
Д.Тартіні. Концерт
В.Шебалін. Сюїта
Л.Шпор. Концерти: № 7, 8
Ю.Знатоков. Концерт № 3
ТВОРИ МАЛОЇ ФОРМИ
І.Альбеніс. Каталонська пісня
Х.Анкерман. Кубинська пісня
А.Аренський. Чотири п'єси: Прелюдія, Серенада, Колискова, Скерцо
М.Афанас'єв. Романс, Ноктюрн, Тарантелла

А.Балтін. Мелодія
Е.Барабін. Молдавське каприччіо
В.Барток. Мазурка ля мінор, Гумореска
М.Баш. Канцона
Л.Бетховен. Анданте з варіаціями, Адажіо /обр. М.Блока/
В.Борисов. Романс з Симфонії № 2
В.Бунін. Фантастичний танець
Р.Вагнер. Листок з альбому /обр. А.Вільгельмі/
Г.Венявський. Легенда, Вибрані мазурки, Польська пісня
П.Владігеров. Казка, Пісня з «Болгарської сюїти»
В.Власов. Пісня-балада
Г.Вольф. Пісня
А.В'єтан. Тарантелла
О.Гаджієв. Алжирський наспів
Г.Гендель. Арія /обр. К.Флеша/
О.Глазунов. Мазурка-оберек, Роздум, Ноктюрн і Мазурка з музики до драми М.Лермонтова "Маскарад", Адажіо з балета "Раймонда"
М.Глінка. Персидська пісня, Мазурка, Романс
А.Дворжак. Гумореска, Мазурка, Циганська пісня
К.Дебюссі. Менует
С.Заранек. Елегія
В.Іванніков. Поема № 2
К. Караєв. Колискова
А.Лядов. Балетна п'єса, Сарабанда
Н.Макарова. Мелодія
Я.Мединь. Поема
В.-А.Моцарт. Рондо: Сі-бемоль мажор, До мажор; Менует Ре мажор
М.Мусоргський. Гопак
А.Минов. Концертна мелодія
Н.Нариманідзе. Танець юнаків, Танець дівчат
Х.Нін. Іспанська сюїта

М.Парцхаладзе. Наспів
Д.Поппер. Пряла /обр. Л.Ауера/
С.Прокоф'єв. Чотири п'єси з балета "Ромео і Джульєтта"
М.Раков. Скерцино, Сім мелодій, Триптих
С.Рахманінов. Романс "Квітень"
М.Римський-Корсаков. Політ джмеля
Ф.Рис. Безперервний рух
А.Скарлатті. Престо /обр. М.Фіхтенгольца/
А.Скрябін. Етюд
Б.Сметана. Рідний край
О.Тактакішвілі. Мелодія
С.Танєєв. Романс
Л.Фейгін. Індонезійська мелодія

П.Форе. Колискова

А.Хачатурян. Танець дівчат з балету "Гаяне", Ноктюрн з музики до кінофільму "Отелло"

Д.Шостакович. Туш і танцювальна сцена з музики до трагедії В.Шекспіра "Гамлет" /обр. І.Кауфмана/

Ф.Шуберт. Романс

Р.Шуман. Романс /обр. Ф.Крейслера/

С.Юдаков. Східна поема

П.Форе. Колискова

А.Хачатурян. Танець дівчат з балету "Гаяне", Ноктюрн з музики до кінофільму "Отелло"

Д.Шостакович. Туш і танцювальна сцена з музики до трагедії В.Шекспіра "Гамлет" /обр. І.Кауфмана/

Ф.Шуберт. Романс

Р.Шуман. Романс /обр. Ф.Крейслера/

С.Юдаков. Східна поема

П'єси українських композиторів

В.Барвінський. Гумореска

І.Ботвінов. Жартівливий марш

В.Гомоляка. Гагілка, Елегія

К.Данькевич. Пісня і танець

К.Домінчен. Романс

С.Жданов. Елегія, Експромт

М.Жербін. Прелюд

А.Кос-Анатольський. Мазурка, Романс з балету "Хустка Довбуша"
/ред. О.Деркач/

М.Лисенко. Романс Ля-бемоль мажор, Токката /обр. В.Стеценка/

Б.Лятошинський. Танець на українські тем

О.Нижанківський. Коломийки

О.Рябов. Поетичний момент

Р.Сімович. Колискова

М.Скорик. Колискова, Вальс /пер. Б.Каськіва/
А.Солтис. Куяв'як
К.Стеценко. Колискова /обр. В.Стеценка/
Я.Степовий. Прелюд, ор. 9, № I
Г.Таранов. Гавот із Симфонії № 6, пам'яті С.Прокоф'єва
Ю.Щуровський. Романс
В.Яровинський. Поема, Ноктюрн

Програмний мінімум для студентів ІУ курсу

На ІУ курсі студент повинен вивчити такий мінімум художнього й навчально-технічного матеріалу:

1/ чотири гами і арпеджіо /мажор і мінор/ у всіх штрихах, одинарними і подвійними нотами;

2/ шість-вісім етюдів або каприсів, у тому числі три-чотири у подвійних нотах;

3/ один-два концерти або два одночастинні твори великої форми;

4/ три-чотири частини із сольних сонат і партит Й.-С.Баха або Фантазій Г.Телемана чи інших поліфонічних творів;

5/ чотири твори малої форми, з них два віртуозного характеру;

6/ три-чотири п'єси для різних ансамблів;

7/ чотири акомпанементи п'єс шкільного репертуару /вокальні чи хорові/.

Протягом ІV курсу особливу увагу необхідно приділяти практичній роботі студентів у школі, проведенню уроків музики тільки зі скрипкою або зі скрипкою і фортепіано; ознайомити з деякими особливостями перекладу вокальної та вокально-ансамблевої літератури для скрипки і інструментально-вокальних ансамблів, а також методикою та організацією дитячих вокально-інструментальних ансамблів; з дитячою педагогічною літературою для скрипки /1-IV класи/.

Орієнтовний репертуар для ІУ курсу

Гами трьохоктавні у всіх тональностях. Штрихи, арпеджіо, подвійні ноти, акорди. Вивчення децим і «фінгерованих» октав. Хроматичні двохоктавні гами.

ГАМИ ТА ВПРАВИ

С.Коргуєв. Вправи у подвійних нотах

К.Флеш. Гама і арпеджіо

А.Григорян. Гама і арпеджіо

О.Шевчик. Вправи у подвійних нотах

Г.Шрадїк. Вправи: зошити №1,2

ЕТЮДИ

Н.Бакланова. Етюди на складне інтонування

Ш.Данкля. Етюди, ор. 73

Я.Донт. Етюди, ор. 35

Б. Кампаньолі. Етюди
Р. Крейцер. Етюди

ПОЛІФОНІЧНІ ТВОРИ ДЛЯ СКРИПКИ СОЛО

Й.-С.Бах. Сонати і партити для скрипки соло
К.Мострас. Прелюдії для скрипки соло
М.Регер. Прелюдії та фути
Г.Телеман. Фантазії для скрипки соло

ТВОРИ ВЕЛИКОЇ ФОРМИ

А.Аренський. Концерт
Й.-С.Бах. Концерт Мі мажор, ч. II, III
В. Богданов-Березовський. Концерт
М.Брух. Концерт соль мінор
М.Вайнберг. Молдавська рапсодія Ре мажор
А.В'єтан. Концерти: № 4, 5
К.Гольдмарк. Концерт
Д.Джангіров. Концерт
А.Кореллі. Фолія /ред. Ф.Крейслера/
К.Липінський. Концерт
А.Лобковський. Сюїта
Ф.Мендельсон. Концерт
В.Моцарт. Концерти: № 3-4, 6 /Мі-бемоль мажор/
М.Раков. Концерти: № 1, 2
А.Рачюнас. Соната-Фантазія
К.Сен-Санс. Концерт № 3
К.Сіндінг. Сюїта
Л.Фейгін. Концерт
Г.Фрід. Концертна фантазія на словацькі та моравські теми
В.Шебалін. Концертино, Сюїта «Орієнталія»
О.Ейгес. Концерт, ч. I

ТВОРИ МАЛОЇ ФОРМИ

А.Аренський. Вальс /обр. Я.Хейфеца/
Г.Бацевич. Мазурка ля мінор, Гумореска
П.Владігеров. Пісня, Гумореска
В.Власов. Словацька рапсодія
Г.Галинін. Скерцо
О.Гедіке. Прелюдія та етюд
О.Глазунов. Роздум, Антракт і Велике Адажіо з балету "Раймонда",
Вальс /обр. Г.Барінової/ О.Гольденвейзер. Поема
О. Головін. Дует
Б.Гольц. Скерцо
Е.Губай. Соло з опери «Майстер з Кремони»
Д.Кленіцкіс. Романс

А.Лядов. Прелюдія, Мазурка, Вальс, Експромт, Фуга
А.Мачаваріані. Чотири п'єси: Романс, Вальс, Східна мелодія, Долурі
Я.Мединь. Рондіно
М.Метнер. Ноктюрн
Е.Мірзоян. Безперервний рух
В.-А.Моцарт, Ф.Крейслер. Рондо Соль мажор
С.Прокоф'єв. Монтеккі і Капулетті з балету «Ромео та Джульєтта»,
Марш з опери «Кохання до трьох помаранчів»/обр. Я.Хейфеца/
М.Раков. Імпровізація
С.Рахманінов, Романс до мінор, Вокаліз, Прелюдія /обр. Я.Хейфеца/
М.Римський-Корсаков. Танець скоморохів
С.Слонімський. Мелодія
К.Тактакішвілі. Рондо, Три п'єси /ред. І.Політковського/
Ф.Шуберт. Арія

П'єси українських композиторів

В.Борисов. Маленька поема
В.Гомоляка. Молдавський танець, Гуцулка, Інтермеццо
К.Домінчен. Поема, Скерцо
Г.Жуковський. Драматична поема
О.Зноско-Боровський. Українське скерцо і гумореска, Поема
М.Коляда. Скерцо
В.Косенко. Експромт, Мрії, Гавоти, ор. 19, № 1, 7 /обр. В.Стеценка/
Б.Лятошинський. Три п'єси на народні таджицькі теми
І.Мартон. Новелетта
О.Рябов. Вальс-каприс
М.Скорик. Танок з «Гуцульського триптиху» /обр. Е.Каськіва/

Термінологічний словник

Агогіка – темпо-метро-ритміка у стабільному та змінюваному русі, що в комплексі з артикуляційно-штриховою системою, процесуальною динамікою та тембровою експресією є засобом і формою імпровізаційності музичного виконання.

Акустика музичного інструмента – міра розповсюдженості звуку в приміщенні та виділення на тлі багато тембрової оркестрової, ансамблевої, хорової звучності. Визначається особливістю тембру та вібраційністю, що забезпечують «несучість» звуку в акустичному середовищі.

Акцентування – виділення звуку серед оточуючих: агогічне (тривалісною масою); динамічне (гучне: філіруванням, маркатністю, сфорцандністю); гармонічне (акордом, дисонансом); інтонаційне (контрастом висоти).

Аранжування – темброво-інструментально-акустичне переосмислення музичного твору при перекладенні і транскрипції в аспектах: аплікатури, теситури, зручності, артикуляції, штрихів, тембру, тонічності, динамічності.

Арпеджіо – ламаний акорд.

Артикуляція – в'язана, роздільна чи уривана музична вимова; тобто тривалість окремих звуків у межах позначеної ритмічної вартості та характер їхнього зв'язку між собою.

Артикуляційно-штрихова система – специфічна система музичного мовлення на рівні характеризує чого зв'язно-роздільного та атакуючого горизонтально-вертикального структурно-логічного мислення. Артикуляція в штрихах виявляється характером розчленування цілого або об'єднання роздільного, співвідношення переривчастого і безперервного звучань, припинення звуків і цезур поміж ними; характером зв'язаності звуків; глибиною легато.

Атакуючі штрихи – група штрихів, що характеризують початок звука: м'який (деташе); твердий (маркато); різко підкреслений (сфорцандо) при будь-якій гучності.

Виконавська творчість – створення реального музичного художнього образу на матеріалі даних музичного твору та уявлюваного композиторського задуму, виконавських виражальних засобів, інтерпретаторського мислення та театральності публічного представлення.

Вібрато – пошвавлення виразності звучання шляхом активізації коливань гучності, висоти й тембру.

Гомофонія – склад фактури, при якому голоси виразно розмежовуються на головний і супроводжуючі. З гомофонним складом пов'язана така ієрархія елементів музичної мови, у якій головну роль має гармонія. Їй відповідають оперті на гармонічних основах музичні форми та фактурні формули.

Драматургія музичного твору – комплекс усіх засобів музичного

вираження в процесі динамічного реалізуючого музично-виконавського втілення.

Жанр – вид музичного твору, що історично склався в зв'язку з певним життєвим призначенням і умовами виконання та має відповідний зміст.

Засоби розвитку музичних даних виконавця – транспонування, читання з аркуша, гра на слух, імпровізація (композиторська і виконавська).

Імітація - 1.- наслідування взагалі; 2.- повторення музичної теми одним з голосів безпосередньо вслід за іншим голосом.

Імітаційна поліфонія - багатоголосся, оперте на імітаціях тематичного матеріалу.

Інтерпретація інструментальними художніми засобами – застосування виражальних засобів даного інструмента для передачі суті задуму композитора темброво-фактурними, тисетурними, динамічними і артикуляційно-штриховими засобами даного інструмента.

Каденція – заключний гармонічний або мелодійний зворот, який завершує музичний твір.

Кантилена – твір наспівного характеру.

Класифікація типів музичних творів – аранжування, перекладення, транскрипція, транскрипція-обробка.

Контрастна поліфонія – багатоголосся, в якому голоси відрізняються між собою мелодійним змістом.

Концепція художньої техніки – має два складові аспекти: рухально-спортивний, психофізіологічний (орієнтування на інструменті; контактування зі струнами, клавіатурою, грифом; форми і прийоми рухів; м'язово-технічну домінантність; вагове відчуття рук; функціональні особливості роботи рук; координація) та виражальний (темпо-метро-ритм; спрямовуючий рух мікро масштабних одиниць; агогіка; акцентуація; техніка штрихів; динаміка).

Типові прийоми бароко – прийом вісімки (чергування легато шістнадцятих з нон легато вісімок); прийом фанфари – виконання нон легато арпеджованих послідовностей.

Форми музично-ігрових рухів – стрибковий рух; вагова рука; стакато; мелодійна гра; леджієро; перлинна техніка; ритмізоване гліссандо.

Штрихова лінія – характеризує лінія неухильної повторюваності певної міри; зв'язаності, стакатності, нон-легатності, м'язової сфорцандості або маркатності, що сприяє формуванню художньої віртуозної техніки на основі посилення слухо-моторної уваги.